

SLOVENSKI Jadran

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA
KOPER — 12. MAJA 1961 ★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO X. — ŠTEV. 20

Od razprav k dejanjem!

Tudi pri uvajanju delavskega samoupravljanja smo pogosto naleteli na nerazumevanje in na razne »nepremostljive« zaprake. Če vse večjim razumevanju bivala, ob proučevanju in postopnem odstranjevanju zaprek, ki so ovirale hitrejsje prevzemanje in izvajanje oblasti delavskega razreda v našem gospodarstvu, pa smo po prvem desetletju delavskega samoupravljanja kar obstremeli, kako neverjetne ustvarjalne iniciative je to sprostilo, kako mogočne gospodarske in politične uspehe je rodilo.

Pri uveljavljanju smernic našega novega gospodarskega sistema se tu in tam spet kaže vrsta »nepremostljivih« zaprek. Tudi to pot bo naš delavski razred zanesljivo izbojeval novo zgodovinsko zmago, to pa samo s širokim pojasnjevanjem bistva stvari prav vsem delovnim ljudem in pa z orientacijo na pritegnitev slehernega delavca k samoupravljanju. Sam osnovni smotter vsega tega — še višji živiljenjski standard — pa bomo dosegli toliko hitreje, kolikor bolj jasno bo brazložen, za kaj pravzaprav gre, in da gre za delavca, za njegove višje osebne dohodke.

Vzlic široko publiciranim in povedanim ekonomsko-političnim obrazložitvam pa se glede na specifične probleme v posameznih gospodarskih organizacijah pri uvajanju ekonomskih enot in s tem pri prenašanju upravljavskih pravic na vse proizvajalce pojavljajo mnoge nejasnosti, ki ovirajo hitrejsi tempo tega revolucionarnega procesa. Po drugi strani pa moramo ugotoviti, da so se po tistih naših ogospodarskih organizacijah, kjer še niso uvedli upravljanja in delitve čistega dohodka po ekonomskih enotah, že močno uveljavila zdrava politična stališča, in da so v razgibanah razpravah po sindikalnih in partitskih organizacijah ter v upravnih podjetjih — manj pa po celotnih kolektivih! — že izoblikovali enaka, podobna ali pa tudi nasprotuoča si stališča. Da pa bi krenili naprej, naj bi sedaj, to pa čimprej, na osnovi teh stališč osnutek reorganizacije podjetja po ekonomskih enotah vrgli na papir in omogočili, da bi te prve osnutke pravilnikov temeljito pretresel celoten kolektiv, zakajta bo zanesljivo vskladil vsa različna stališča.

— TEDEN RK — TESEN RK — OD 8. DO 14. MAJA 1961

Človek človeku v sili

Rdeči križ — simbol mednarodne humane organizacije, simbol pomoči človeku človeku. Rdeči križ združuje vse narode v eno samo mogočno roko, ki nudi pomoc najboljnejšim in najnesrečnejšim.

Pomagati človeku je bilo geslo, ki je preželo vse delo organizacije RK ne samo v vojni, ampak tudi v miru, ko so se odpirala vedno nova področja dejavnosti. Organizacija skrbi za žrtve elementarnih nesreč, posebno skrb in pozornost posveča našim najmlajšim, napovedala je boj alkoholizmu in tuberkulozi, zadala si je nalogo zdravstvene vzgoje in prosvetljevanja. Prav v zadnjem obdobju se je temu pridružila še nova naloga: organizacija krvodajstva.

V začetku našega stoletja se je posrečilo znanstvenikom toliko prodreti v skrivenosti krvi, da smo spoznali njeno polno vrednost in jo pričeli uporabljati v zdravstvu. Transfuzija krvi je postala nepogrešljiva sodobna terapevtska metoda pri težkih akutnih in kroničnih obolenjih. Včasih so dobili bolniki kri samo od svojcev in prijateljev, pozneje — ko so vzporedno z napredkom medicine naraščale tudi potrebe po krvi — so zdravstvene ustanove iskale in plačevalce krvodajalce. Toda krog krvodajalcev, pripravljenih dajati kri za denarno odškodnino, je bil preozenek. Januar 1953 romeni prelomnico v transfuzijski službi, ker se je takrat pričela uveljavljati ideja prostovoljnega in brezplačnega dajanja krvi. Z besedo in z vzgledom je ta ideja pronicala med naše ljudstvo preko aktivistov RK. Lik krvodajalca je postal izraz plemenite požrtvovalnosti in tovarištva.

O NAŠIH ZBORIH VOLIVCEV

Občinski odbor Socialistične zveze v Kopru je v torek zvečer pripravil prijetno predstavitev. V malo dvorani koprskega gledališča je z uspehom izvedel I. javno tribuno in tema razgovora je bila: »So naši zbori volivci dovolj zanimivi?«

To je bil pravzaprav začetek še tesnejšega stika med ržavljani, občinskimi ljudskimi odborniki in občinsko upravo, da bi v prihodnje dosegli večje uveljavljanje pravic in dolžnosti volivcev kot neposrednih upravljavcev. V sproščenem razgovoru je bilo poudarjeno, da bo potrebno najti nove, bolj privlačne oblike seznanjanja državljanov z dogajanjem v komuni

Smer torej je: čim večja demokratičnost, eksperimentativnost in še nadaljnja množična politična aktivnost. Vse drugo pa bo sčasoma prišlo samo po sebi. S. S.

Za občinski praznik koprsko komune

15. MAJ 1961

čestitajo vsem delovnim ljudem in občanom ter jim želijo tudi vnaprej mnogo osebne sreče in veliko uspehov v skupnih prizadevanjih za lepše življenje v naši skupnosti

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR ZB NOV

KOPER

KOPRSKA KOMUNA ZA LETOŠNJI DVOJNI JUBILEJ

Lepo darilo za praznik

Ob občinskem prazniku, ki ga letos koprska komuna slavi ob štirideseti obletnici upora v Malačigah in dvajseti obletnici ljudske vstaje jugoslovanskih narodov, občani dobijo ali zastavijo dela za tri pomembne objekte družbenega standarda

Ko bodo letos prebivalci koprske komune proslavljali 15. maj — svoj občinski praznik, se bodo znova spominjali dogodek 15. maja 1921, ko so se v Marezigh nad Koprom uprili domačini porajajoči se fašistični diktaturi (več o tem na 7. strani).

Letošnje praznovanje občinskega praznika bo tem bolj veličastno, saj smo v letošnjem jubilejnu letu tudi na pragu nove etape gospodarske gradnje koprske komune. Te dni bodo namreč razpravljeni zbori volivcev o osnutku perspektivnega plana gospodarskega razvoja občine, iz katerega bo razvidna njena nadaljnja močna rast.

Osrednje prireditve bodo posvečene otvoritvi treh pomembnih objektov za povečanje živiljenjske ravni občanov. Tako bodo v soboto spustili v pogon prvo izmed štirih novih črpalk Rijanskega vodovoda pri zajetju vode ob izviru. Gre za nov objekt in za zaključek prve etape rekonstrukcije vodovoda, da bo že letos v znatni meri omiljeno pomanjkanje vode v sušnih poletnih dneh na obalnem področju.

Drug pomemben dogodek bo v nedeljo dopoldne otvoritev novega Pionirskega doma v Kopru. Že večkrat smo ugotovili, da je v Kopru večje število osnovnošolskih otrok, ki so brez nadzorstva v času, ko so njihovi starši za-

pošleni. Sedanji prostori Pionirskega doma so bili pretesni in zato bo v novih, tam kjer je bila nekoč menza Ljudske milice v Kettejevi ulici, dovolj prostora za najmanj 200 otrok. Novi Pionirske dom bo imel tri sodobno urejene učilnice, jedilnico, lep vrt in osrednjo mlečno ter šolsko kuhinjo, knjižnico in dnevni prostor.

Sredstva za njegovo ureditev so na pobudo Občinskega ljudskega odbora prispevala vsa večja podjetja in Zavod za socialno zavarovanje, tako da je več kot 5 milijonov dinarjev omogočilo rešiti enega izmed najbolj perečih problemov dnevnega varstva osnovnošolskih otrok v prostem času. V sedanjih prostorih Pionirskega doma pa bodo dobile mesto tiste

organizacije, ki skrbijo za izvensko razvedrilo in vzgojo pionirjev.

Najpomembnejši dogodek pa bo v nedeljo dopoldne: v Della Vallijevi ulici bo položen temeljni kamen novemu Zdravstvenemu domu v Kopru. V novi zgradbi, ki jo bodo gradili v treh etapah, bosta nameščeni splošna in zubačna ambulanta, laboratorij in drugi oddelki zdravstvene službe. Zdravstveni dom bo predvidoma pod streho že konec leta in bo prihodnjo pomlad že lahko sprejet vse paciente.

S temi pridobitvami na področju komunalne dejavnosti, socialnega varstva in zdravstva bodo občani koprske komune najlepše proslavili svoj občinski praznik.

Večer domačih plesov in pesmi

Turistično društvo Piran-Portorož je letos prej kot v preteklih letih začelo organizirati prireditve. Zaveda se namreč, da potrebuje gost razen dobrega hotela in prehrane tudi razvedrilo. Prav v pomladanskih dneh pa je že malo možnosti za kopanje. Samo pes in moderna glasba po lokalih pa tudi nista najboljša rešitev posebno za inozemske goste, ki so take vrste zabave vajeni od doma.

V soboto, 6. maja, je Turistično

društvo organiziralo prvi letošnji večer jugoslovanskih pesmi in plesov. Organizatorji so se sicer posvetovali z vodji inozemske skupin, vendar so bili prijetno presenečeni, ko so doživeli velik obisk. Menda ni bilo tujega gosti v Portorožu, ki ta večer ne bi pohitel na vrt kavarne »Jadranc«; seveda, vsakdo si želi na tujem spoznati tamkajšnje domače posebnosti.

Program so izvajali solisti RTV Beograd in Radia Sarajevo ter folklorni kvartet iz Sarajeva. V pestrem programu so se zvrstile dalmatinske, hravtske, makedonske, bosanske in srbske narodne pesmi, vmes pa je bilo prikazanih šest plesov v originalnih nošah iz raznih naših pokrajin. Čeprav je treba priznati, da program ni preselil povrtečja, ki ga lahko doseže takale skromna skupinica, je treba poudariti, da je bila publike zelo hvalična, kar je posebej dokazal obisk potovalnih vođic v Turističnem društvu, kamor so se prišli v imenu svojih gostov zahvaliti za organiziranje večera.

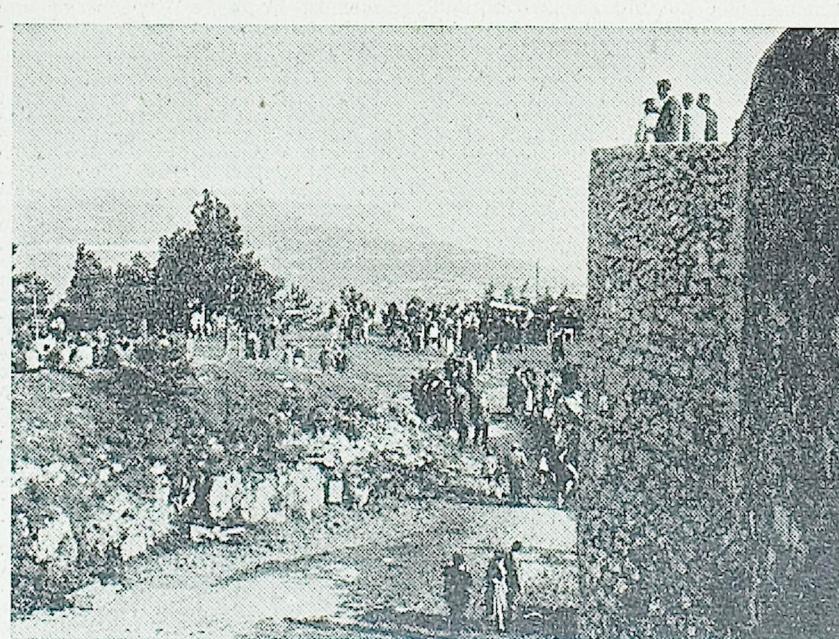
NOVA SVETLOBA

Dan pred 1. majem je ob cesti II. reda v Ilirske Bistrici zasvetila moderna javna razsvetljiva. Pri napeljavi so pomagali tudi volivci.

Prvomajsko ljudsko slavje na Socerbu

Med izleti, ki so jih organizatorji pripravili za prvomajske praznike, je bil v koprski občini in tudi v okraju najbolj številno obiskan ljudski tabor na Socerbu. Za prvomajsko praznike je bil grad na Socerbu lepo okrašen, zvezčič in v tistih nočeh pa čudo-

vito z žarometi osvetljen z vseh strani. V ponedeljek, ko je za 1. maj organiziral občinski sindikalni svet ljudski tabor, je bilo na Socerbu od jutra do poznevečera živo in vedro, kakor menjata še nikoli. Nekaj tisoč ljudi iz Kopra in sosednjih krajev je ta

Del udeležencev na ljudskem prvomajskem taboru na Socerbu

Petič „Ob žici okupirane Ljubljane“

Peti množični pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«, saj se ga je minulo nedeljo udeležilo več kot 13 tisoč tekmovalcev, je bil ena izmed najbolj prisrōnih manifestacij tovarištva in borbenega duha našega ljudstva. Kdorkoli se je udeležil tega veličastnega pohoda ali pa ga je samo spremjal kot gledalec, vsak je čutil, kako globoko so v našem ljudstvu danes,

ko praznujemo 20. obletnico oboržene vstaje zakoreninjene tradicije narodnoosvobodilne borbe naših narodov. In ker so se letosnjega pohoda udeležili tudi zastopniki drugih narodov, je ta manifestacija slovenskega ljudstva prerasla v mednarodni okvir kot ena izmed najbolj spontanih oblik nadaljnega boja za mir v svetu.

Sprekod DO SVETU

DRUGI JE ALAN SHEPARD

Drugi človek, ki je poletel v vesolje, je Američan Alan Shepard. Z raketo Redstone se je minuli teden dvignil 185 km in je pristal na Atlantiku 470 km daleč od kraja izstrelitve. V vesolju je bil 16 minut s 1080 kg težko vesoljsko ladjo.

Ta uspeh ameriških astronavtov je vzbudil veliko zanimanje v svetu ter ponovno dokazuje, da se vse bolj bližamo osvajjanju vesolja v miroljubne namene, ker bodo takšna tekmovalna med znanstveniki velesil, prepričala najbolj preprostega človeka o katastrofah posledicah, ki bi jih lahko imeli dosežki v astronomiji, če bi bili uporabljeni za uničevanje človeštva.

ČOMBE — VELEIZDAJALEC

Čombe, ki je še do nedavnega veljal za enega izmed najtesnejših sodelavcev Kasavubuja, je trenutno v slabki koži. Kasavuba ga je proglašil za veleizdajalca, med drugim tudi zato, ker je umoril Lumumbo, ki mu ga je sam izročil v roke, nadalje čes

PRVI UDARNIK — KOPRČAN

Ko so te dni zaključile na avtomobilski cesti »Bratstvo in enotnost« brigada prve izmene z delom, je štab MDB podelil mladim brigadirom tudi prve udarniške značke. V prvi izmeni je sodelovali kot član sveta naselja hruševske, novosadske, sisačke in sarajeveške MDB tudi Koprčan Emil Berce, ki je za pozitivno delo v tem naselju in za priznanje svojih organizacijskih sposobnosti dobil prvi priznanje udarnika. Ker je to bilo prvo imenovanje udarnika na trasi v tem letu, je udarniška značka za našega mladiča zares dragoceno priznanje. Cestitamo!

Nakratko

TRGOVINSKI RAZGOVORI S SAUDSKO ARABIJO

Te dni je bila na obisku v Saudski Arabiji jugoslovanska trgovska delegacija, ki se je z vodilnimi gospodarstveniki te države pogajala o razširjenosti trgovinske izmenjave in še nekaterih drugih oblikah gospodarskega sodelovanja. Navezani stiki v tej državi obetajo, da se bo v naslednjih letih naša trgovina s to arabsko državo bistveno povečala.

CENTRI ZA POSPEŠEVANJE GRAFIČNE INDUSTRIJE

Svet grafične industrije pri Zvezni industrijski zbornici pripravlja ustanovitev centrov za pospeševanje grafične industrije. V sklop teh centrov bodo uvrščene tudi sedanja grafične šole. V centrih bodo skupine inženirjev, ekonomistov in grafičnih strokovnjakov proučevali vprašanje tehnološkega procesa, organizacije dela in ekonomike poslovanja.

Iz Portoroža

Zasedanje jugoslovanskega združenja za sodno medicino

V Portorožu je bilo od 26. do 28. aprila 1961 pomembno zasedanje: IV. strokovni sestanek Združenja za sodno medicino FLRJ. Nad 120 članov združenja iz vse Jugoslavije je v skupno več kot 60 predavanjih in referativih izvedelo za najnovejša dogmanja in izkušnje naših znanstvenikov in zdravnikov na področju sodne medicine.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaška. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Čankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina, 500 din. za tujino 1800 dinarjev ali 3,5 dm. dolarja. — Bančni račun 600-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vratamo. — Tisk in klišči tiskarna CZP »Primorski tisk«

da je kriv pokolov v Kongu in kriminalnih dejanj ter bo sojen kot upornik. Ta vest je ponovno potrdilo o medsebojnih obračunavanih tistih krvavih avanturistov v Kongu, ki so povzročili prelivanje krvi zaradi interesov tujega kapitala.

KOPER IMA NAD 10.000 PREEIVALCEV

Po uradnih objavah o letošnjem ljudskem štetju ima danes področje starega Kopra nekaj manj kot 8.000 prebivalcev, če pa prištejemo še predmestja — Semelelo, Škocjan in Salaro — je prebivalcev nad 10.000. Celotna občina ima po novem štetju 29.000 prebivalcev. Ceprav je ta številka precej večja kot pri zadnjem ljudskem štetju, vendar še vedno ne dosega stanja pred vojno. To velja za celotno področje koprske občine, medtem ko je samo mesto Koper precej številnejše.

Novice s TRŽASKEGA

RAZPRAVA O UZAKONITVI SLOVENSKIH SOL

Preteklo sredo je komisija za javno vzgojo poslanske zbornice proučila na zakonodajni stopnji zakonske predloge o uzakonitvi sol s slovenskim učnim jezikom. Pred tem je komisija že proučila predloge na posvetovalni stopnji in je prosila parlament, naj ji dovoli, da lahko odloča na zakonodajni stopnji in da lahko dokončno odobri zakon.

ODLOČEN NASTOP USLUŽBENCEV PODJETJA ARRIGONI

Kot je znano, so uradniki podjetja Arrigoni že dobrih štirinajst dni zaprti v upravnih prostorih, da bi na način preprečili premestitev uprave iz Trsta v Ceseno. Ker s tem ne branijo samo svojih delovnih mest, ampak tudi tržaški gospodarski potencial, so odločno uradniki deležni vse podpare sindikatov, ki se prav tako zavzemajo za pravilno rešitev tega ostrega spora.

USPELA STAVKA

Splošni stavki delavcev in uslužbencev avtobusnih podjetij, ki so pretekli petek stavkali po vsej Italiji, so se pridružili tudi uslužbenci zasebnih avtobusnih podjetij na Tržaškem. Stavkajoči so odločno zahtevali izvišanje plač, kar so s tem nastopom tudi dosegli. Podobna vseživarna stavka je bila tudi pretekli ponedeljek, ko so stavkali delavci podjetij »Italcementi«.

PD SKEDENJ IZVOLILO NOV ODBOR

Pretekli teden je imelo Prosvetno društvo v Skedenju uspel občni zbor, na katerem so po poročilu dosedanjega predsednika Angela Žerjala

MELBROSIN — preparat, cvetnega prahu in matičnega mlečka (GELEE ROYALE), garantirano zmanstveno stabiliziran, proizvod MELBRO-COOP (Zavod za čebelarstvo — Kalnik) dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji«.

ZAPISKI IZ NARODNOOSVOBODILNEGA BOJA NA PRIMORSKEM

Po stopinjah Brkinske čete

24. 6. 1942 pri Vatovljah izgnala iz gozda italijansko družino oglarjev in začala po italijanskem podatku 5.000 kg (depeša karabinerskega poročnika Geracija), po partizanskem poročalu pa ca. 15.000 kg oglja (poročilo primorskog 5. čete z dne 25. 6. 1942 in izjava Fr. Dežjota). Pri nekem kmetju v Padežu, ki se je ukvarjal s trgovinoglja, je partizanska patrulja začala 3.000 kg olja. Pol ure po vrnitvi partizanske patrulje v logor so prišli v Padež karabinjerji, ki jih je pripeljal iz Tera posestnikov sin. Iz Tater je tedaj vstopil v partizane Andrej Filipčič. Po vsej verjetnosti so v tem času bori Brkinske čete enkrat prenočili v Brezovici. Domačini se spominjajo, da so jim zjutraj dalli zajtrik in da so jim partizani svetovali, naj odstranijo psa. Obstoj Brkinske čete je takoj registriral tudi generalni inšpektor javne varnosti E. Messana. V poročilu z dne 25. 6. 1942 navaja, da je v snežniških gozdovih do 1.500 upornikov, ki so pod komando Slovencev in imajo zvezko s partizani v Ljubljanski pokrajini. Nekateri med njimi nosijo italijanske vojaške uniforme. Isto poročilo govori o sabotažnih akcijah, ki jih partizani pripravljajo na odsek Pivka — Reka, dalje rudariji v Ilirske Bistrici, kjer se skrjavajo komunisti, ki so povezani s partizani in pripravljajo na pad skališče v Ilirske Bistrici, da bi prišli do orozja. (Poročilo tržaške kvesture št. 020849 z dne 28. VI. 1942.)

Ker so se partizani začeli pojavljati v uniformah italijanske vojske, so Italijani 23. 6. 1942 izdali strogi ukaz, da je treba celo od italijanskih oficirjev zahtevati legitimacijo. (Akt urada javne varnosti iz Podbrda št. 07/1103 z dne 28. 6. 1942.) Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet je prav tedaj zadolžilo novo ustanovljeni štab III. grupe odredov, da dvigne raven partizanske borbe na Primorskem: »... Doseči je treba, da nastane na goriskem in tržaškem ozemlju življenja sposobno partizansko gibanje. Tako je treba najti pot za boljši stik s primorskimi partizanskimi četami, jim pomagati, da se okrepe s sistematičnim opazovanjem italijanskih posadk v obmejnem pasu od Smečnika do Zirov...« (Dobipis Glavnega poveljstva

štabu III. grupe odredov št. 04/ z dne 27. 6. 1942.)

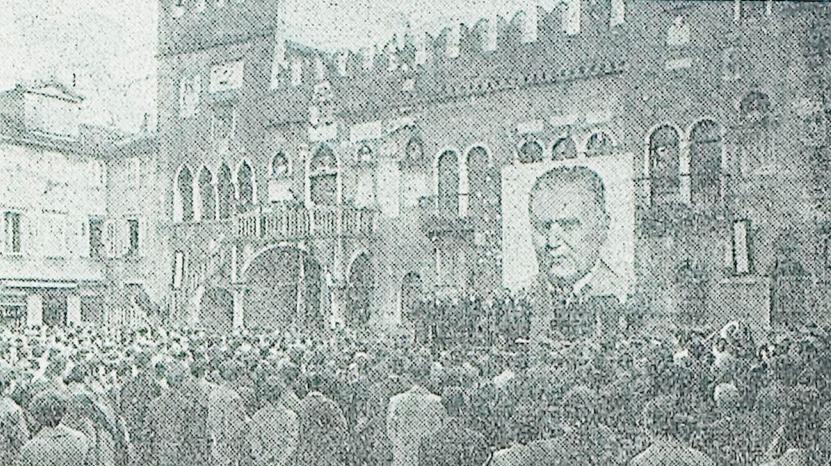
Brkinske čete se je po vrnitvi patroli iz Padeža umaknila na grad Kozlovec. Ko je naslednjega dne začala ogljenicu na Zagl, se je vrnila v logor Stružnik. To je bilo nekaj dni pred 30. VI. 1942. Od tod je Karlo Maslo postal patrolo v Smrje, da zajame izdalca, ki je pripeljal 15. 6. 1942 Italijane v partizanski logor na Smečniku. Komandir čete Karlo Maslo je skupino nesposobnih ljudi in izdalca iz vasi Smrje peljal konec junija 1942 v Loško dolino na osvobojeno ozemlje štaba Zidanškovega bataljona na Racho goro. Pri prehodu preko železniškega predora na Tabor je italijanska zaseda napadla skupino. Maslo je bil hudo ranjen v ramo in obraz, izdalcu je uspelo pobegniti in je že naslednjega dne pripeljal Italijane v logor nad Stružnikom.

Tega dne, 29. junija, ko je bila na Pivki zbrana velika množica ljudi, so tržaški skladarji, verjetno v jezi, da se jim ni posrečilo likvidirati Maslove patrulje v celoti, pretepal po Pivki vse slovensko govorče ljudi. To je bil, po izjavi Maksa Bilca iz Zagorja, prvi teroristični izpad proti Slovencem v tem predelu.

Poveljstvo nad Brkinsko četo je prevzel Gortan iz Ilirske Bistrice. Naslednjega dne, 30. junija 1942, ko jih je izdalec obvestil o partizanih in njihovem taborišču, so bili Italijani v hajki, ki so jo imenovali »operacija Misleče« na področju Vrem. Sodelovali so kvestura, vojska, policija, ca. 500 karabinjerjev-vojakov iz 59. legije, vojaki 2. skladarističnega bataljona, agenti lokalne mobilne čete in policijski psi iz Postojnske jame. V ofenzivi je bilo prečiščeno vse področje, prečiske številne vasi in dve osebi aretirani. (Kvestor E. Messana št. 01160 z dne 14. 1. 1943 in njegovo poročilo št. 021489 z dne 2. 7. 1943.)

Italijanom ni uspelo ujeti ranjenega komandira Brkinske čete Karla Masla, ker je narodnoosvobodilno gibanje imelo med karabinjerji, ki so prodrali iz Materije proti Brkinom, človeka, ki je preprečil aretacijo ranjenega Masla. (Izjava Marije Orszej.)

JANEZ KRAMAR

Kakor po vsej domovini tako so tudi v koprskem okraju delovne množice in vsi prebivalci slovensko proslavili letošnji jubilejni Prvi maj. Povsod so bila slovenska zborovanja, akademije, povorke in bakiade, govor in ljudski tabore. Na sliki: prvomajska proslava v okrajnem mestu Koper, kjer je po slavnostnom govoru nastopili tudi moški pevski zbor domače Svobode, ki je prav tak sodeloval tudi dva dni prej na svečani proslavi dvajsetletne ustanovitve Oslobodilne fronte. Ozivljenje zboru, ki je bil za nekaj let zamrl, so Koprčani pozdravili z velikim veseljem in priznanjem

OB ŽALJIVEM PISANJU DELA ITALIJANSKEGA Tiska

Ogorčen protest italijanske manjšine

Predsedniki italijanskih kulturnih krožkov iz Kopra, Izole in Pirana pri generalnem konzulu Italije v Kopru zaradi žaljivega komentiranja dela italijanskega tiska o koprski proslavi stoletnice združitve Italije

Med pripadniki italijanske manjšine je opaziti v zadnjih dneh veliko ogorčenje zaradi žaljivega in tendencionalnega poročanja dela tržaške šovinistične tiska o koprski proslavi stoletnice združitve Italije. V zvezi s tem so predsedniki treh krožkov obiskali tudi generalnega konzula Italije v Kopru g. Zecchina in ga na takojšnje pisanje opozorili, ker je zelo škodljivo za urejanje odnosov tukajšnje italijanske manjšine z matičnim narodom in za dobre sosedske odnose med Jugoslavijo in Italijo.

Mnenje večine je, da od tržaških šovinistov pač ni mogoče drugega pričakovati. Ljudje, ki so v Trstu hujskali mladoletnike na nedavnih protislovenskih demonstracijah, ki so motili celo proslavo stoletnice združitve v Trstu, se ne morejo potolažiti z dejstvom, da uživajo tukajšnji Italijani svobodo, da lahko tako svečano proslavijo važno obletnico italijanskega naroda, da govorijo o Risorgimentu in Resistensi tako, kakor govorijo napredni del ita-

lijanskega naroda. Kaj ne bi mogočilo ljudi s takšno preteklostjo kakor je Alessi, da italijanska etnična skupina pri nas odkrito obsoja imperialistične avanture italijanskih vodilnih državnikov v preteklosti, ki niso bile in niso mogle biti v duhu idealov pobornika Risorgimenta, da ne govorimo o obsodbi fašizma, najhujšega zla, ki ga je doživel italijanski narod v svoji zgodovini. Sicer pa, govorijo tovariši iz vrst italijanske etnične skupine, čemu bi sploh razpravljali s temi nepopoljšljivimi huiščaki mržnje med narodi. Boli nas le to, da tudi iz

drugih krogov, od katerih bi bilo pričakovati več razumevanja za sedanjo stvarnost, prihajajo magiči, da ni bilo prav, da je imel glavni govor na svečani proslavi v Kopru znani, hrabri protifašistični borec. Kakor da se ni vsem jasno, da je italijanska etnična skupina pri nas prežeta z idealni partizanskih borbe proti fašizmu in da prav zaradi takšne ideje pripadnosti sodi med najnaprednejši del italijanskega naroda in da tako opravlja svoje poslanstvo mostu, ki naj bi vezal in zblževal dva sosedna naroda. m. a.

OB 13. MAJU — JUBILEJU ORGANOV JAVNE VARNOSTI

Požrtvovalno v službi ljudstva

Vsako leto se 13. maja spominjamo ustanovitve oddelkov javne varnosti, ki so že med vojno odkrivali v zadnjih skrite sovražnike našega oslobodilnega boja in revolucije, hkrati pa prednajstili po svojem pogumom in iznajdljivosti zlasti v diverzantskem boju celo na področjih, katera je sovražnik popolnoma kontroliiral. Na svetih varovali pridobivajo naše revolucije in izgradnjo naše porušene domovine. Opravili so v službi ljudstva veliko dela. Na stopnji današnjega razvoja naše socialistične družbe, smo zmagovito zaključili prvo in drugo obdobje socialistične izgradnje naše domovine ter utrdili v njej najširšo oblast delovnega ljudstva, so se tudi pogojili dela teh organov sprememb. Vsekdar pa so v službi svojega ljudstva in varujejo njegovo življenje, njegovo delo, varujejo zakonitost in tihega Junaštva še danes slosno vse delo pripadnikov te službe. V težavnih pogojih povejne gradivte in poskusov odkrite intervencije, ali podtalnega delovanja sovražnikov naše revolucije so organi naše javne varnosti imeli odločilno vlogo pri odkrivanju teh sovražnih elementov, njihovem odstranjanju in so naših varovali pridobivajo naše revolucije in izgradnjo naše porušene domovine. Opravili so v službi ljudstva veliko dela. Na stopnji današnjega razvoja naše socialistične družbe, smo zmagovito zaključili prvo in drugo obdobje socialistične izgradnje naše domovine ter utrdili v njej najširšo oblast delovnega ljudstva, so se tudi pogojili dela teh organov sprememb. Vsekdar pa so v službi svojega ljudstva in varujejo njegovo življenje, njegovo delo, varujejo zakonitost in tihega Junaštva še danes slosno vse delo pripadnikov te službe.

V

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

V IZOLI USPEŠEN ZAKLJUČEK

nižje politične šole

Preteklo soboto se je zbral 45 absolventov nižje politične šole v šolskih prostorih, da bi sprejeli spričevala in slovesno zaključili šolo. Izpit, ki so jih imeli nekaj dni poprej, so pokazali, kako resno in skrbno so se absolventi pripravili, saj jih je z odličnim uspehom izdelalo kar 12.

Cas sedmih mesecev ni bil kratek. Na predavanja, ki so trajala po tri ure, so hodili absolventi po dvakrat na teden in tako presevali v šolskih klopeh polnih 174 ur. Nižja politična šola v Izoli je tako zaključila svoje drugo šolsko leto in dosegla viden napredok. Razveseljivo je, da je bilo moč opaziti napredek tudi med predavatelji, ki so jih v marsičem koristile lanskotletne izkušnje.

Po razdelitvi spričeval so absolventi sklenili, da se bodo skupno udeležili prostovoljnega dela

Kaj pravijo drugod ...

GLAS

OKRAJNA KONFERENCA ZVEZE BORCEV NOV KRANJ

Izmed 11.781 članov ZB v našem okraju jih je 4.500, ki so zaposleni kot delavci v gospodarskih organizacijah. Med temi pa je še zmeraj 1.300 takih, ki nimajo ustrezne kvalifikacije, čeprav so zaposleni na takih delovnih mestih, kjer bi bila ta potrebna. Na začetku lanskega šolskega leta se je solalo 211 članov ZB v glavnem na dopisni ekonomski soli. Sedaj so pri tej soli odprli še 4 nove oddelke, in sicer za elektrotehničko, strojno, kemijo-živilsko ter za lesno in papirno stroko. Tako bodo lahko člani ZB prišli do potrebnih kvalifikacij.

IZREDNO OBISKANA PREDAVANJA

V Velenju, Soštanju in Šmartnem ob Paki je Zavod za zaposlovanje delovne sile Velenje že organiziral predavanja o poklicnem usmerjanju mladine. Obisk v vseh treh krajih je bil izredno lep. Po dobro pripravljenem predavanju so jim povod vrteli se filme o poklicnem usmerjanju. Večino zanimanja staršev in mladine tod kaže potrebo, da bo nujno treba o tem govoriti še več. V Velenju pripravljajo na šolah še praktične ogledne podjetij in njih delo. Vse z namenom, da bi se mladi ljudje čim bolje odločili za poklic.

NOVICE

SKORAJ POLOVICO OBČINSKEGA PRORAČUNA ZA SOLSTVO

Občinski ljudski odbor Ajdovščina je dotiral sklad za solstvo 142 milijonov. To je skoraj polovica občinskega proračuna. Del teh sredstev je namenjen za investicije, ostalo pa za redno delovanje šol. V Adovščini je namreč v gradnji nova osemletka z dvanajstimi učilnicami in potrebnimi pribitkinami. Stala bo nad 85 milijonov dinarjev. Letos še ne bo končana. Upajo pa, da se bo vsaj v starih učilnicah lanko začel pouk že jeseni.

romarski vestnik

V TRGOVINO IN GOSTINSTVO BOLJŠO ORGANIZACIJO DELA

V zadnjem času so mnoga gostinstva in trgovska podjetja v Pomurju uveljavila nov način nagrajevanja, ki v veliki meri vpliva na večjo storilnost. V gostinstvu je uvedeno nagrajevanje po učinku skoraj v vseh gostinskih obračih v okraju. Predvsem se novi način nagrajevanja odraža v povečani storilnosti, kakor tudi v kakovosti uslug. Narašča tudi promet, ki se je lani povečal za 45%, osebni dohodek pa za 35%. Nagrajevanje po učinku v trgovini pa se je v glavnem začelo uvajati v drugi polovici minulega leta. Ugotavljajo pa, da so osebni dohodki trgovskih in gostinskih delavcev še vedno nižji od prejemkov delavcev drugih gospodarskih organizacij.

Z zveznimi diplomami odlikovani člani so po končani plenarni seji obiskali Dom oddih in rekreacije ZVVI v Strunjanu

USPEŠNO KMETOVANJE

Družbeni načrt ilirsko-bistriške občine predvideva povečanje kmetijske proizvodnje za 24 odstotkov. Največji porast predvidevajo v sadjarstvu (za 68%), zatem v živinoreji in v proizvodnji krmilnih rastlin. Povečalo se bo tudi proizvodno sodelovanje med zadrugami in drobnimi proizvajalcji, in sicer: pri pridelovanju krompirja za 28 odstotkov, v travnici pa za 17 odstotkov.

PRVE LETOŠNJE STRUNJANSKE JAGODE

Ze dobrih 14 dni je na trgu v Piranu in v poslovalnicah Kmetijske zadruge v Piranu in Portorožu mogoče kupiti prve letosne vrtnje — pa tudi umetno gojene gozdne jagode. Prodajajo jih po 240 do 370 din za kg, odvisno od vrste in kvalitete. Te dni so bile naprodaj tudi prve česnje. Prav tako je že na razpolago mnogo zgodnjega krompirčka in graha. Kakor vsako leto so tudi letos jagode, grah in krompir dozoreli najprej na prisojnih pobočjih strunjanske kotline, ki ima zaradi svoje zavarovane lege v zimskem času celo ugodnejšo temperaturo kot pobočja nad Portorožem. Prav malo pa zaostajajo pobočja nad Lucijo. Jule

Zvezno priznanje zaslужnim članom ZVVI

Lani so se v vseh občinah koprskega okraja organizacije Zvezze vojaških vojnih invalidov krepko utrdile. V 76 osnovnih organizacijah ZVVI, kolikor jih je v 7 občinah, pa so se letos še aktivneje lotili reševanja problematike invalidov in družinskih članov. V nekaterih občinah zdaj prav uspešno rešujejo vprašanje prekvalifikacije, ki je postalo zelo akutno zlasti po uvedbi novega načina delitve dohodka. S prav posebno prizadevnostjo rešujejo tudi stanovanjsko in rekreacijsko problematiko. Organizacije ZVVI se vsepovsod vključujejo v akcije in prireditve, posvečene 20-letnici vstave.

Medtem ko so lani ob 15-letnici osvoboditve dobili zaslужni člani okrajno priznanje, je letos zvezni odbor ZVVI odlikoval najbolj aktivne in zaslужne člane z diplomami. Na plenarni seji 27. aprila je predsednik okrajnega odbora ZVVI izročil zvezne diplome naslednjim: Mari Avšič, Stanku Boletu, Antonu Cetinu, Jožetu Co-

lji, Štefki Dujc, Vladu Fakinu, Antonu Jakominu, Borisu Križaju, Viliju Lapanji, Jožetu Markočiču, Alojzu Močniku, Mirku Pircu, Avgustu Primožiču, Jerneju Stražarju, Ivanu Širokemu, Juliju Uhlju, Katarini Vatnjal, Jerneju Vergineli in A. Zetku.

Za lepo podobo mesta

Izola postaja čedalje lepše urejeno in čisto mesto. Zaslugo za to ima predvsem občina, a tudi turistično društvo, ki razvija hyale vredno dejavnost. Letos je pridno sodelovalo pri očiščevalni akciji in sprejelo več sklepov o okrasitve

TKALCI V ILIRSKI BISTRICI

V občini Ilirska Bistrica se že več let ukvarjajo z vprašanjem, kako naj zaposlijo odvečno delovno silo. Kljub temu, da se število zaposlenih iz leta v leto veča, imajo mesečno povprečno 350 prošenj za zaposlitev. Sklenili so, da bodo temu vprašanju posvetili posebno pozornost. Skupaj z Zavodom za zaposlovanje invalidov pripravila ObLO program, po katerej naj bi v prostore nekdajšnjega podjetja »Mizar«, ki se je združilo s podjetjem »Topol« (predvidoma bodo izpraznjeni v tem mesecu), postavili tkalski obrat; proizvajal naj bi tkane predmete, ki jih tekstilna industrija ne izdeluje.

vanju in širitev turistične kulture. V ta namen je določilo 100.000 dinarjev, polovico za nagrade posameznikom za najlepše okrasitve oken, balkonov in vrtov, polovico pa za nagrade šolski mladini za najboljše naloge o okrasovanju, čuvanju nasadov in lepem vedenju nasproti turistom. Prvih nagrad je 21 in znašajo od 1000 do 10.000 din, drugih pa 34 od 500 do 5000 din. Mimo tega bo društvo javno grajalo tiste, ki ne bodo nicesar storili za olepsavo in čistoto mesta, v katerem žijo z občinskim odlokom prepovedano gojiti domače živali. R

NAPREDEK V TRGOVINI

Pred kratkim je trgovsko podjetje »Ilirija« odprlo v Ilirski Bistrici specializirano trgovino, v kateri si bodo lahko potrošniki nabavljali razno tehnično opremo in električne aparate. Trgovski prostori so sodobno urejeni.

Nekaj kratkih iz Padne

V Padna v piranskem občini sodi med tista odročna naselja, kamor le malokdaj zade tujčeva noge, čeprav jih povezuje s svetom tudi avtobus. Prisojna pobočja vasi so kot ustvarjenja na gojitev vrtnarstva in zato je nekdo dobrošen del pridelka, predvsem zgodnjih vrtin, romal v Trst, kjer so pašensko sočivje nadvysje cenili. Zdaj pravijo, da bi se posvetili vrtnarstvu še bolj intenzivno, če bi jim nekdo zagotovil odkup zelenjave. Hudo se jezijo na naše trgovce, ki bojda iz Ljubljane naročajo zelenj-

vo, do njih pa ne najdejo poti niti katalog, ko se na južnih pobočjih hriba najbolj bototi in marsiščki ovence najlepša solata, zelje in druge vrtnine, ki tod okrog odlično uspevajo.

• • •

Voda, voda... Kot v večini hribovskih naselij so tudi v Padni v sušnih letih nemalo v skrbih, da jim bo usahnil edini izvir sredi vasi. Da ne bi bili med zadnjimi, ki urejajo vprasanje vode, so skupno z Novovaččani resno zastavili del in zacetli gradnjo vodovoda, delo in zacetli gradnjo vodovoda. Koprska Vodna skupnost nastopila kot izvajalec del, dobršen del gradnje vodovoda pa finančira Občinski ljudski odbor Piran. Zasedaj so jim odobrili štiri milijone dinarjev sredstev, vendar ta znesek ne bi zadostoval za skoraj tri kilometre dolgo napeljavo vodovoda iz dveh močnih izvirkov. Zato bodo družili sile z Novovaččani. Tako bodo opravili dobrošen del zemeljskih

Pretekli petek ponoči (okrog enih po polnoči) je vrgla Padenčane iz spraja detonacija, kakrsne, pravijo, nisljali izza vojnih let sem. Kmalu ugotovili, da si je muhasta strela izbrala za cilj zvonik vaške cerkve, kjer je pretrgalo žico za ozemljitev in nato je ta naravnini fenomen pomagal po cerkvi kot orjaška metla in poškodoval stolp. Ker te stolpe te stolpe cerkev zelo izpostavljen streli, se prebivalci okoliških hiš hudo bojijo, da jim bo naslednja strela prevrnila stolp na strehe. Menda teče zdaj pravda, kdo je dolžan strelvod popraviti, oziroma čigav je sploh ta stolp. Sicer pravijo, da jim lastnišči ne dela preglavice, samo da bi se kdaj našel, ki bi odstranil to nevarnost. (b)

Planinsko društvo v Postojni

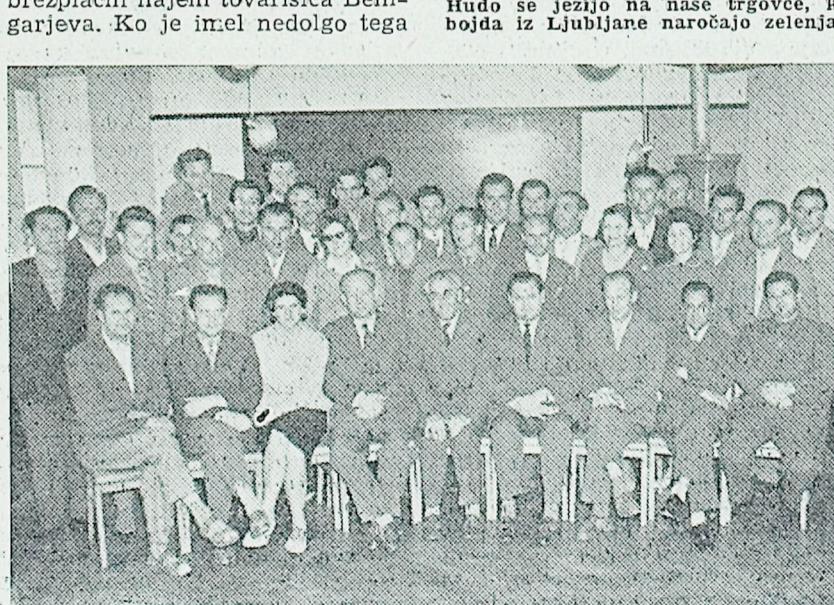
Nedolgo tega je imelo Planinsko društvo Postojna občni zbor, ki je bil posvečen 15. obletnici ustanovitve društva. Poročilo je obudilo spomin na skromne delovne začetke, ko so gradili in odprli Vojkovo kočo na Nanosu, prvo planinsko postojanko na Primorskem. Od svoje ustanovitve sem je vzgojilo Planinsko društvo mnogo mladih planincev, alpinistov in smučarjev, prirejalo je izlete v Julijske Alpe in Kamniške planine, zlasti pa na najbližje sosedje, na Učko, Snežnik, Borovniški pekel itd.

Posebno marljivi člani društva so mladinci, ki jih vodi njihov nenadomestljivi očka — Ivan Rozman, saj so skoraj sami zgradili kočo Mladik

na Pečni reberi nad Postojno. Mladinci so sodelovali pri vseh mladinskih delovnih akcijah, teku ob praznici priklicujoče Primorske, teku ob zeli okupirane Ljubljane itd. S. D.

TUDI V ILIRSKI BISTRICI

Pred nedavnim so ustanovili v Ilirski Bistrici hortikultурno društvo. Na občnem zboru so sprejeli pravila društva in izvolili upravní odbor. S tem se je uresničila zámerila ljubiteljev cvetlic, da bi imeli takšno društvo tudi v Ilirski Bistrici.

Udeleženci večerne politične šole s predavatelji v Kopru. Predavanja so bila od 3. oktobra lani do 28. aprila 1961. Obiskovalo jih je 38 udeležencev iz koprskih ustanov in gospodarskih organizacij. Zaključni izpit je uspešno opravilo 36 udeležencev.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PR

Klavirski večer v Kopru

Gostovanje italijanskega pianista GIGIJA GALVANIJA iz Vidma

V zadnjem času so se kulturni stiki med Jugoslavijo in njenimi sosednimi utrdili in poglobili; do nekaterih kulturnih izmenjav je prišlo po običajni poti preko koncertnih poslovnic, nekatere — vsaj v Kopru pa so vznikle nekako same od sebe. Med priznanim furlanskim Vidmom in našim Koprom je nastala topla kulturna vez, ki obeta še obilo lepih plotov.

Prvi predstavnik videmskega glasbenega sveta, pianist Nino Gardi, ki je koncertiral v Kopru oktobra leta, nas je zdaj seznanil s svojim prijateljem in sošocem, prav tako pianistom, G. Galvanijem. To je prvo pozitivno dejstvo, ki ga vela pozdraviti, drugo pa je to, da se je prilečo v baročni dvorani koprske glasbene šole zbirati stalno, seriozno občinstvo. Tako je bili zadnjii Galvanijev koncert že tretji klavirski večer v tej sezoni, ki se je lahko povrnil s številnim, hvaležnim in pozornim poslušalstvom. Vsekakor je to resničen napredok; treba se nam že samo spomniti zvezajočih, praznih seženj v prejšnjih sezona.

Pianist Gigi Galvani je klub svinj 25 letom umetnik svetovnega tor-

Mladi italijanski pianist Gigi Galvani, ki je pred kratkim uspešno koncertiral v Kopru

mata. To je izpričal že sam spored — zajel je najzahtevnejše in sorazmerno obsežne skladbe svetovne klavirske literature — še bolj pa je to dokazala impresivna poustvarjalna sila mladega mojstra. Njegove odlike so se pokazale v vsej luči takoj pri prvih skladbi, Bachovi violinisti Clacconi, ki jo je za klavir neposmehljivo pripredil Ferruccio Busoni. Delo je za izvajalca vsekakor naporno, vendar mu po drugi strani nudi vse možnosti tako v mehanično-tehničnem pogledu kakor tudi po muzikalni, interpretativni plati. Galvani je imel priliko pokazati vse svoj bogat register, od drobne, filigransko izdelane prstne tehnike, do silovitih akordov, ki so nastajali s sodelovanjem vseh delov roke, od končnih prstov pa do

nadlahti. Poslušalec bi skoraj ne verjal: iz šibkega klavirja koprske glasbene šole so prihajali zvoki mogočnih orgel.

Bachu je sledila Beethovnova Sonata op. 53, posvečena grofu Waldsteinu, zaradi česar se tudi imenuje Waldsteinova sonata; torej je na sprednu, kjer je bilo to delo imenovano Aurora, brez dvojna napaka. Sicer pa je važno, da v IZVEDBI ni bilo nobene napake in da je skladba izvedena takoj, kot si je to najbrž sam avtor zamislil. Oba hitra stavka sta bila živa in temperamentna, obenem pa trdna kot skala, kratki Adagio pa poduhovljen in globoko ter resnično občuten.

V drugem delu spored je Gigi Galvani odigral Schumannove Simfonische etude — daljši variacijski ciklus —, dalje Isaaca Albeniza plesni stavki iz suite »Iberia« — tipično spansko delo z jasnimi folklornimi elementi — ter Altisentovo Toccato Impromptu, sicer malec medli »hobby« 62-letnega španskega tovarnarja, ki »se gre skladatelja«. Spored je zaključila Chopinova Koncertna poloneza v Aduru, znano in učinkovito delo, pri katerem je Galvani spet imel priliko pokazati svojo tehnično bravuro. Na željo občinstva je pianist dodal še Chopinovo Etudo v a molu, ki jo je odigral enako briljantno kot vse prejšnje skladbe.

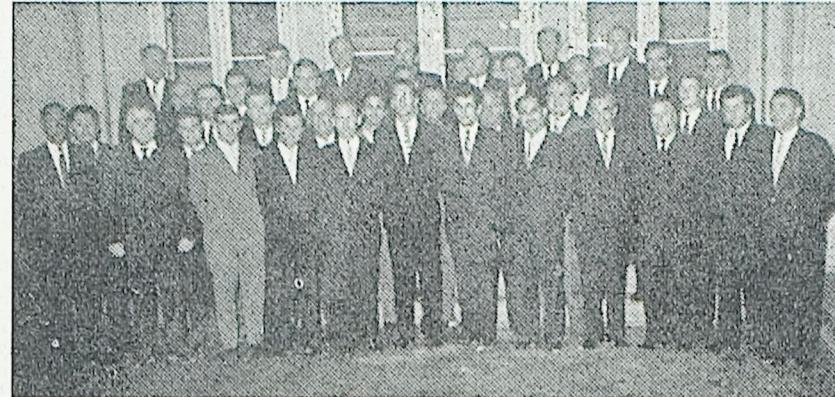
H koncu še velika želja, ki pa ni več nelzpoljniva: čimveč kulturne povezave s sosedji, čimveč takšnih koncertov, kajti korist bo na oben straneh meje.

Vladimir Lovec

TRŽASKA PROSVETNA DRUŠTVA V IZOLI

V nedeljo, 7. t. m., so v izolski gledališki dvorani gostovala tri prosvetna društva s Tržaškega — z Općin, Križa in Proseka-Kontovela. Predstavili so se nam s tamburaškim zborom pod vodstvom prof. Karla Boštančiča, s pevci domačih in tujih popevk ter s folklorno skupino, ki je plesala gorenjske, belokranjske in srbske narodne plesne. Gostovanje je priredila Prosvetna zveza iz Trsta. Tržaške goste je toplo pozdravil v načini sredni predstavnik izolske Svetovne, občinstvo — predvsem mladi domačini — pa je s ploskanjem izkazalo simpatije in priznanje svojim vrstnikom onkraj meje. — Na sliki: mladi člani tržaških prosvetnih društv na svojem gostovanju v Izoli

Moški pevski zbor DPD Svoboda v Kopru je po enoletnem moliku spet zaživel. Svoj uspehl koncert je navezel na 20-letnico ljudske revolucije ob letnem prazniku 27. aprila, ko je bila v gledališki dvorani slavnostna seja koprskega občinskega odbora Socialistične zveze. Po referatu o zgodovinskem pomenu tega datuma in našem dosedanjem razvoju ter uspehih, ki ga je imel predsednik občinskega odbora SZDL Rado Pišček-Sokol, je pevski zbor zapel 14 partizanskih, narodnih in umetnih pesmi. Upajmo, da to ni bil labodji spev tega moškega zebra, ki je bil pred dvema letoma najboljši na Primorskem. Ce sedimo po njegovem zadnjem nastopu, ima vse pogoje, da to spet postane. Zbor vodi dirigent Vladimir Lovec

IZ ŽIVLJENJA ITALIJANSKIH KULTURNIH KROŽKOV

Priprave na tekmovanje

Na sedežih italijanskih kulturnih krožkov v Piranu, Izoli in Kopru je vsak večer zelo živahno. Vse sekcijske krožkov marljivo vadijo za bližnji nastop v okviru tekmovanja vseh kulturnih krožkov Istre in Reke. V našem okraju bo osrednja in skupna prire-

ditev vseh treh krožkov v Izoli. Radio Koper bo te prireditve prenašal v svojem sporedu v nedeljah ob 11. uri in bo s tem omogočil širši javnosti, da se seznaní z uspehi kulturno-umetniškega delovanja krožkov.

V soboto je sprejel italijanski kulturni krožek »Giordano Bruno« v Izoli skupino koroških Slovencev, ki so si med svojim obiskom v Jugoslaviji ogledali tudi ustanove Italijanske manjšine. Srečanje pripadnikov obeh etničnih manjšin je bilo zelo prisrčno. Koroški gostje se niso mogli načuditi enakopravno urejenim odnosom, ki vladajo med Italijani in Slovenoi v naši državi.

Dvojezični napisi, svobodna izbira šolanja, veliko število šolskih in kulturnih ustanov italijanske narodnosti skupine, tisk, radio, praktično uveljavljanje pripadnikov manjšine v gospodarskem, političnem in družbenem življaju, vse to se je zelo koroškim Slovencem podobno sanjam. Gostje so bili srečni, da so v italijanskem krožku v Izoli naleteli na takoj topel sprejem. Izrazili so željo, da se ponovno srečajo in da pripadniki italijanskih etničnih skupin obišejo Koroško. V krožku so ostali dolgo časa in risovali zabavni prireditvi »Semplissimo«, ki je v Izoli že tradicionalna. m.a.

pedagogov, vendar si je težko misliti, da pri organizaciji šole in pouka nimate nobenih težav?

Prav gotovo ni nihče brez težav in tudi naš učiteljski kolektiv na šoli se je moral z marsikim spoprijeti in marsikaj žrtvovati, da velja danes naša šola za eno najboljših v Sloveniji. Kljub vsakoletnemu strahu pred okrnjenim proračunom se je končno vedno izkazalo, da so občinski možje naši vsaj najpotrebnja sredstva in jim je bilo do kvalitetne rasti šola prav toliko kot nam. V nekaj letih nam je uspelo zbrati na šoli dober in strokovno visoko kvalificirani kader, v katerem vladajo razen tega še topil in tovariški odnos, kar je šoli vsekakor le v prid. Ob strani nam še stoji in pomaga šolski odbor, ki se nenehno zanimal za naše drobne in večje probleme. Med najresnejšimi problemi v letosnjem letu bi lahko štel vsklajevanje naših urnikov s poukom na oben osnovnih šolah v treh izmenah in preobremenjenost učiteljsčnikov na matični šoli. Prav za učiteljsčnike pa je glasbeni pouk zelo važen.

In končno samo še obvezno zaključno vprašanje: načrti za bližnjo prihodnost?

Izkusnje so nas naučile, da morame začeti s poukom orkestralnih instrumentov čimprej, da bo gojenec čim več let igral v orkestru. Druga stvar, ki si jo močno želimo, pa je večje število koncertov, ki so prav tako vzgojnega pomena kot sam pouk.

Zelja je še veliko — n. pr. vsaj eden krov — vendar vemo, da nismo edini, ki trkamo na občinska vrata. Zavedamo se, da smo naši ljudski oblasti dolžni zahvaliti za vso dosejanjo pomoč in razumevanje ter upamo, da smo njenja prilakovanja uresničili in da bomo še nadalje plodno sodelovali pri glasbeni vzgoji mladega rodu.

Sadovi desetih let

Razgovor s profesorjem Vladimirom Lovcem, ravnateljem Glasbene šole v Kopru

Letne interne in javne produkcije, sodelovanja na številnih akademijah, priznanja in pohvale strokovnjakov in širše javnosti, celo v republiškem merilu, nas zadnja leta nenehno opozarjajo na kvalitetni dvig koprske Glasbene šole. Ti uspehi so sadovi desetletnega prizadevnega in sistematičnega glasbeno-vzgornjega dela z mladino, sadovi številnih ur potrježljivega učenja in vežbanja, uvajanja v svet glasbene umetnosti. Danes lahko pokaže šola lepe uspehe tega desetletnega prizadevanja svojih pedagogov in učencev. Koncert, ki ga bodo pripredili ob tej priložnosti v soboto, 13. t. m. v gledališki dvorani, bo obenem njihov prispevek k prazniku koprske komune in zahvala skupnosti za skrb in pomoč, ki so je bili deležni vsa leta. — Ravnatelja šole pa smo naprosili, naj nam pove kak več:

Morda najprej na kratko o začetkih pred desetimi leti?

Nekdanji Pokrajinski narodnosvoobdilni odbor je sicer pokončilnujošči Kumarije poveril organizacijo glasbenega šolstva v takratni coni. B že konec leta 1947 je za življeno glasbene šole v Portorožu decembra 1948, vendar lahko rečemo, da je začela z urejenim in sistematičnim poukom šele 3. maja 1951, ko se je preselil v Koper in adaptirane prostore nekdanjega dijakega doma. Njeni prvi ravnatelji je bil Srečko Kumar, šola pa je imela v začetku le dva oddelka — za violinino in za klavir.

Kaj se vam zdi, da je osnovni namen glasbenega šolstva v današnji družbi?

Osnovni namen glasbenih šol je predvsem v usposabljanju dobrih amaterjev za kasnejšo samostojno dejavnost. To, da pripravljajo glasbene šole učence tudi za nadaljnji poklicni študij glasbe, je sicer drugoteno pomena, vendar je iz občega razvidno, da morajo imeti te šole preizkušene strokovno trdne kadre,

če hočejo v celoti izvršiti svojo naloge. Vsekakor ni dovolj, če ima šola samo dva oddelka, namreč oddelki za violinino in klavir. Zato smo pozneje posvetili vso pozornost tistim oddelkom, ki morajo biti najmočnejši: to so oddelki za pihala, ki naj dajejo amaterskim godbam svežih šolnih moči, dalje oddelki za solopete, v katerem bi se moral praviloma šolati vsaj nadarjen pevec, da bo uspešno sodeloval v pevskem zboru, in kontno oddelek za godala, kjer ne bi poučeval samo violine, ampak tudi violinice in kontrabas.

Iz učencev vseh teh instrumentov bi morale šole že ob času pouka sestaviti posamezne skupine, od najmanjših, kot sta duo in trio, pa preko kvarteta in kvinteta do šolskega orkestra. Isto velja tudi za solopeče, ki morajo biti študij lahko že kmalu priveden do manjših pevskih skupin, ki jih v ljudskoprosvetni dejavnosti najbolj primanjkuje.

Se vam je posrečilo uresničiti te zamisli in načrte?

Moram reči, da smo od tega idealnega načrta uresničili kar precej: v

Na koncertu v počasti praznika koprske komune in desetletnice Glasbene šole bo nastopila kot solistka v Mozartovem koncertu 13-letna violinistka ALENKA ČUČEK, učenka znanega pedagoša prof. Maksimilijana Skalarja. Mladenko ALENKO pozna širše občinsko vratno s produkcij Glazbene šole v zadnjih letih, na slikah pa jo vidimo ob nastopu na okrajski reviji instrumentalistov. ALENKA se je udeležila tudi republike revije v Mariboru, kjer je nastopala celo na zaključni prireditvi med najboljšimi violinisti Slovenije

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DR

POSTAJA ZA TRANSFUZIJO KRVI V IZOLI IMA ČEDALJE ŠIRŠI
KROG DAROVALCEV KRVI

Tisočkrat hvala!

KRI JE ZDRAVILO! Z NJO DOBI BOLNIK V TELO TISTE SNOVI, KI JIH NE MORE IZDELOVATI NOBENA TOVARNA NA SVETU. ZATO DAJEMO S KRVJO ZDRAVNIKOM DRAGOČENO SREDSTVO, BREZ KATEREGA NE SME BITI NOBENA BOLNIŠNICA. TO NAČELO SO UPOŠTEVALE TUDI BOLNIŠNICE OBALNEGA PASU, KI SO SI Z USTANOVITVJO POSTAJE ZA TRANSFUZIJO KRVI V IZOLI ZAGOTOVILE LASTEN VIR TE DRAGOČENE TEKOČINE.

Tri mesece bo tega, ko so v Izoli odprli transfuzijsko postajo in 5-članski kolektiv te prepotrebne zdravstvene ustanove klub kramenu razdobju lahko že s ponosom ocenjuje svoje delo. Zatorej ne bo odveč, če zapisemo, da je vseh 525 krvodajalcev, ki so v tem času ponudili svojo kri, dejano najgloblje zahvale vseh, ki jim je ta dragocena tekočina — prispevek neznanega človeka iz humanih nagibov — vrnila zdravje ali celo rešila življenje.

Vseh 120 litrov krvi, kolikor so je darovali v tem razdobju prebivalci izolske občine, pa povezuje v tej humani dejavnosti krvodajalce in organizatorje te službe v Izoli. Razen zdravstvenega osebja imajo namreč lep delež kot soustanovitelji te postaje tudi nekateri aktivisti, kot na primer

Franc Baša, tajnik ObLO Izola, Božena Banova, uslužbenka izolskega komunalnega podjetja, in številni drugi. Vsem tem so se kasneje pridružili požrtvovalni poverjeniki, ki so čvrsta vez med podjetji in transfuzijsko postajo.

Izolska postaja za transfuzijo krvi zmora svojo odgovorno nalogo očitno zato, ker je njeno delo pogojeno z dobro organiziranim in vsestranskim sodelovanjem ter pomočjo najširšega kroga občanov, sindikata, Socialistične zvezze in drugih. Tako je tudi prav, saj se ne sme nikoli zgoditi, da bi ostale hladilne naprave, kjer vzdržujejo konzerviran kri in krvno plazmo, prazne.

Največ krvi porabijo na kirurščinem oddelku in Izoli ob raznih operacijah, poškodbah na delu in za ponesrečenje. Pred nedavним so na primer samo za eno poškodbo delavca, ki se je ponesrečil pri delu, porabili štiri in pol litra krvi. Po količini porabljene krvi sledijo porodniško ginekološki oddelki koprsko bolnišnice, njen interni in otroški oddelki ter otoloski oddelki piranske bolnišnice in bolnišnika za kostno tuberkulozo v Valdoltri. Potrebe po krvi so torej velike, zato ni eduno, da v nujnih primerih kljčejo na postajo za transfuzijo darovale krvi tudi z njihovih domov, iz tovarne ali iz pisarne.

V takih primerih, pravijo, se pomikajo kazalci na urah osebja transfuzijske postaje nenavadno počasi, čeprav ljudje v belih plaščih v takih dramatičnih trenutkih ne oklevajo. Zares, koliko pretresljivih zgodb, prepojenih s humanostjo, srčnostjo in požrtvovalnostjo prepleta delo teh ljudi! Kolikokrat bijejo boj za življenje človeka, ki je v tekmi s smrto zmagal samo po zaslugu drobne cevke, po kateri se pretaka odrešilna kri bližnjega — neznanega človeka.

Hvala, tisočkrat hvala, pravijo vsi, ki jim je darovana kri vrnila zdravje ali rešila življenje. Niso redki primeri, da vpraša poronica, božnik ali ponesrečenec, komu dolguje zahvalo za kri, ki mu je ohranila življenje. Takrat ljudje v belih plaščih ne oklevajo z odgovorom: Človeku. (bb)

Morda bo kri, ki jo daruješ danes, že jutri rešila tudi Tebe!

POSVETOVANJE OKROG PROBLEMOV MLADINSKEGA PRESTOPNIŠTVA IN SOCIALNEGA VARSTVA

Delovna vzgoja v šoli in doma

Oddelek za družbene službe, odsek za šolstvo in Zavod za pedagoško službo so skupno z odsekoma za mladinski kriminal, oddelkom za notranje zadeve organizirali pretekelo soboto v Kopru posvetovanje okrog problemov mladinskega prestopništva in socialnega varstva. Posvetovanja so se udeležili socialni delavci iz vsega okraja, upravitelji šol, številni učitelji, sodniki, dijaki V. letnika učiteljišča, upravitelji raznih domov in zavodov. Uvodoma so strokovnjaki iz Ljubljane — sodnik, psiholog, socialni delavec in vzgojitelj — na konkretnem primeru pokazali delo in naloge vseh teh organov v kaznivih dejanjih mladinskega prestopništva.

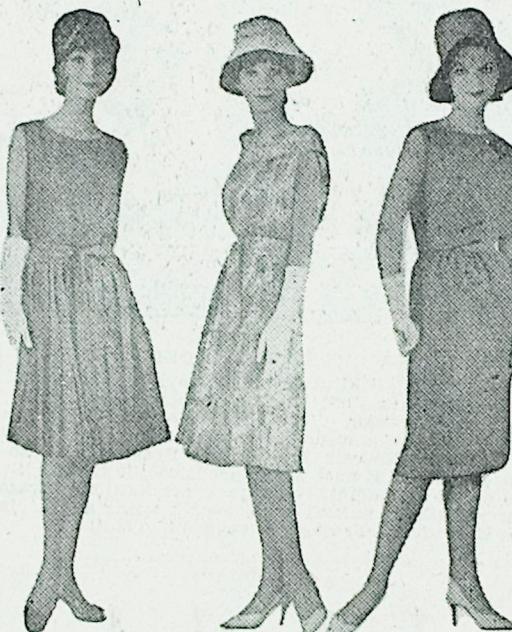
V drugem delu posvetovanja pa

Kri je zdravilo! Z njo dobi bolnik v telo tiste snovi, ki jih ne more izdelati nobena tovarna na svetu. Te snovi spodbujajo krvotvorne organe, da začno spet sami stvarjati dobro in zdravo kri. V tem je velika vrednost in prednost, ki jo ima transfuzija krvi pri zdravljenju notranjih bolezni.

S krije, ki jo darujemo, dajemo zdravnikom v ro-

ke dragoceno zdravilo, brez katerega ne sme biti nobena bolnišnica.

Včasih je treba novorojenčku že prvo uro po rojstvu zamenjati vso kri. Ce ne bi imeli na razpolago dovolj krvi, bi moral otrok umreti. Drugega zdravila, ki bi ga v takih trenutkih lahko rešilo smrtni, do sedaj ne poznamo.

Letošnja moda poletnih oblek prinaša presenetljivo preprosto ohlapno linijo, ki ne poudarja telesnih oblik in pušča proste roke. Krila so srednje široka in precej kratka. Se vedno se zgledujemo po okusu naših babic, posebno kar zadeva klobuke in čevlje. Kar polegajte sliko teh poletnih modelov!

ZMAGOVIT POHOD ZDRAVSTVENE PROSVETE NA PODEŽELJU

Tovarišice, po starem ne gre več

Ijh, kjer je bila še vse do nedavnega miselnost o novem načinu življenja prežeta s preživelom navlakom pretekelosti.

V SLEDNJI OBČINI PREDAVANJA IN TECAJI

Preveč obsežno bi bilo naštevanje programov občinskih odborov RK, ki zajemajo med drugim tudi važna področja zdravstvene vzgoje, kot na primer prvo pomoč, nego božnika na domu, nego in zdravno prehrano dojenčka itd. Vendar naj se uvodoma omenimo, da so vsi številni tečaji in predavanja povezani z izredno požrtvalnim delom zdravstvenih in socialnih delavcev, predvsem patronažnih sester, ki čestokrat v najtežjih pogojih, vendar z veliko ljubeznil posredujejo podeželskemu prebivalstvu osnovno znanje obsegnega področja zdravstvene vzgoje.

Razen odraslih pa so deležni zdravstvene vzgoje tudi najmlajši člani RK. Tako je že dobršen del mladega članstva, torej podmladkarjev, temeljito seznanjen s praktičnim in teoretičnim znanjem prve pomoči.

PO STOPINJAH PATRONAŽNIH SESTER

Med našim podeželskim prebivalstvom bi težko našli bolj priljubljene osebe, kot so patronažne sestre. Samo nekaj primerov:

Medicinska sestra VIDA LJUBIĆ je v tem razdoblju dosegla pravzaprav svojevrsten rekord: na področju krajinskih odborov Marezige, Gračišče in Gradin je sama vodila kar 20 tečajev za nego božnika na domu ter je posredovala kar 222 ženam osnovno znanje s tega področja. Sama pravi, da je dobila za svoje naporno terensko delo, povezano s sto in sto kilometri

poti, vse zadoščenje, kajti razen množičnega obiska so povsod žene in dekle, od najmlajših do najstarejših, odlično sodelovale. Skoraj ganilj je primer 75-letne ženice iz Pavlovcov, ki je pripeljala na tečaj svojo hčerkino in snaho ter je z besedami: »Po starem zares več ne gre, zato smo se vse tri odločile za vaš tečaj, uspešno sodelovala in bila za vzhled vsem mlajšim tečajnicam.«

Tovarišica Ljubiceva je prevzela tudi posebne tečaje za podmladkove RK in v zimski sezoni vodila tri tečaje podmladkarjev.

SE DVE IZMED MNOGИ V NASEM OKRAJU

Z nič manjšim poletom in samoodpovaljanjem opravljata med podeželskim prebivalstvom koprsko občino svoje poslanstvo dve podmladkovi sestre, Magda Maglica in Marija Premrov. Nega in zdravja prehrana dojenčka je bila osrednja tema na nujnih dvajsetih tečajih, ki sta jih v istem razdoblju vodili v teh krajih in zasekih vzporedno s tovaršico Ljubicevo. Bilanca: 287 mladih mater, ki so se seznanile z zahtevnimi nalogami, kako vzrediti in hraničiti zdravje dojenčka, zgovorno ilustrira odgovorno in koristno delo, ki ga opravljajo patronažne sestre. Tudi občinski odbor RK je storil vse, da bi delo patronažnih sester potekalo kar najbolj uspešno in je poskrbel tudi za to, da so opremljene z vsemi sodobnimi napravami. Kljub temu so osnovni pogoji za uspešnost in učinkovitost vseh tečajev prepuščeni strokovnosti in samoiniciativnosti tega zdravstvenega kadra, ki skromno stoji ob strani in sprejema najvišja priznanja za svoje uspešno poslanstvo. (bb)

je bilo precej govora o naših problemih, težavah in nalogah pri vzgoji mladine. Splošna ugotovitev je bila, da v našem okraju sicer ne moremo govoriti o številnih primerih mladinskega kriminala, ki bi imel svoj epilog pred sodiščem z vsemi posledicami, vendar to še dolgo ne pomeni, da ne opažamo veliko zaskrbljujočih pojmov pri naši mladini. Prav v našem obmorskem nasu, kjer se prepletajo vplivi mediterranskega in kontinentalnega načina življenja in gledanja, kamor zanašajo svoj vpliv tuji turisti in življenje okraj meje, smo lahko priča, kako težavno je vzgojno delo z mladino, kako težak je pogost urejajoči zapletene družinske in izvednudrišnske zadeve. Morda se še nihče ni začel ukvarjati z vrsto pojavorov — pobalinsko-objestnih, o katerih slišimo, pa ne razumeamo, da je to že signal, na katerega bi morali reagirati, da so to pojavori, ki bi jih morali preganjati. In čeprav vemo, da so otroci tu ali tam razbili cestne svetilke, potepitali javne parke, poskodovali družbeno ali privatno imovino, zgodovinske in kulturne spomenike, da rišejo in pišejo po ulicah in hišah, mečejo kamene in kopja v avtomobile ali peče na cesti, ponučujejo itd. — ne ukrenemo ničesar. Molče stojimo ob strani, prezaposleni smo, da bi imeli čas še za to in včasih tudi preveč zaverovani v svoje otroke, da bi verjeli, da so zmožni grdi in objestni dejanj. In če bo prepozno, bomo tožili nad današnjo mladino, iskali krivdo povsod, samo ne pri sebi.

Seveda, vzgoja ni samo naloga staršev, to je dolžnost vse družbe. In ko ugotavljamo, da na šoli ni mogiča individualna vzgoja zaradi neurejenosti in preobremenjenosti, da naši skrbstveni organi in socialni delavci ne odigravajo še svoje vlogo, da imamo premalo vzgojnih in varstvenih ustanov za otroke, takrat vedno kaj radi rečemo, da je to pač stvar in dolžnost družbenih skupnosti. Pri tem pa pozabljamo, da smo ta skupnost mi sami, da se premalo zainteresirano in pogumno poslužujemo javnih tribun, zborov volivcev, ljudskih odborov in drugih oblik, da bi povedali svoje mnenje, nakazovali probleme in jih skušali reševati. Mi smo tisti, ki smo odborniki, člani sindikata, delavskih svetov, upravnih odborov in vendar klub vsem tem pojavorom, ki nam bi morali biti opozorilni signal, ne glasujemo za ureditev otroških vrtcev, pionirskih, dijaških, vajenskih domov, internatov, za živiljenjsko vzgojo v šoli, za prepotrebne socialnega delavca po šolah in v tovarnah. Za marsikaj se nam zdi škoda denarja, prisiljeni pa smo ga najti, ko je treba plačevati posledice, ko mladina zadeva na kriva pota ali je vsaj zelo ogrožena. Prenehati bomo morali z nepravilno praksjo, da je najlaže vzeti proračumska sredstva tako imenovanim negospodarskim investicijam, kajti logična računica kaj kmalu počaže nerentabilnost takšega gledanja. Toda tudi o proračunu odločamo mi.

Udeleženci koorskoga posvetovanja so se razšli z občutkom, da bodo pri svojih vzgojnih prizadevanjih našli dovolj razumevanja.

Z. L.

Mnogo notranjih bolezni spremila huda krvavitev ali pa se božniku kri ne struje, tako da krvavitev zlepja ne preneha. Tudi v takih primerih je transfuzija krvi nujno potrebna.

V današnji medicini je kri zdravilo, ki ga mora vedno in zadosti imeti na zalogi vsake otroška bolnišnica.

Tudi koprski Zdravstveni dom ima kot vse tovrstne ustanove zdravstvene službe v našem okraju nadvse požrtvovalne patronažne sestre, ki opravljajo v najbolj odročnih krajih prav pionirske delo zdravstvenega prosvetljevanja. Na slike z leve proti desni: medicinska sestra Marija Premrov, zastopnica občinskega odbora RK Koper Milojka Penko ter medicinski sestri Magda Maglica in Vida Ljubić na delovnem sestanku pred odhodom na teren

KORISTNA PRIDOBITEV NA CESTAH:

Telefoni za pomoč ob nezgodi in v stiski

Koprski okraj je prvi v Sloveniji, kjer so ob glavnih cestah postavili odprte javne telepone. Na brzjavnih drogovih so pritrjene modro barvane skrinjice, v katerih so telefonski aparati. Ob glavnih prometnih cestah od Ščedovlj do Planine je 19 javnih telefonov, ob cesti Kazarje (Postojna) do Jelšan 7 aparativ, na cesti Kozina-Rupa za zdaj dva javna telefona, na

cesti Senožeče—Sežana pa eden. V celoti torej doseg 29 javnih telefonov, ki so dosegliji ne samo koristnikom cest, ampak tudi vsem bližnjim krajem okoli dolocenega javnega obcestnega telefona.

Kogar zadele nezgoda, kdor je v stiski, temu poslej ne bo treba brezupno čakati, ampak bo z javnega telefona mogel poklicati v prikljati prometne varnostne organe, bolnišnico, zdravniku, reševalni avtu, gasilce itd. Pomembnosti te izredne tehnične pridobitve ni treba posebej poudarjati in utemeljevati, saj je vsakomur jasna in razumljiva. Pač pa kaže povediti ob tej konstantni novosti ob naših cestah naslednje: Vsakomur, ki ga zadene nezgoda ali skrba, so ti telefoni na razpolago! Niso pa namejeni zasebnim stvarjem. Zato naj nihče ne preze opozorila, pritrjenega pod aparatom v skrinjici: »Telefon uporabi samo, če potrebuješ pomoč ali prijavljaš nezgodu!!! Ne samo nekulturo, ampak brezvestno bi bilo, izkorisčati ali zlorabljati to splošno in javno pridobitev. Komaj dva tedna je, odkar so postavljeni ob cestah javni telefoni, a že poročajo posamezne pošte, da posamezni vendarle, čeprav so pismeni, zlorabljajo to javno napravo. Ponekod se

RAZBITI VRČ

Pred kratkim so organi za notranje zadeve v Ilirske Bistrici predali javnemu tožilstvu Viktorja Renku iz Ilirske Bistrike zaradi nedovoljene trgovine z vinom. Renko je avtovoznik. Od leta 1953, ko je pričel opravljati prevozništvo, je prevažal vino iz Istre za razne gostilničarje. Kasneje je sam sprejemal naročila in vozil vino tudi na svoj dom. Ker je bil tako aktiven, saj je nova dejavnost bila bolj dobitkanošna kot prevozništvo, si je kmalu osvojil gostilničarje v občini, na Pivki in celo Kozini. Ko je nabavljal vino, je zahvaloval, da so mu za vsak sod dostavljali dobarinice. Ko je vino izročal gostilničarjem, jim je svetoval, naj knjizijo v poslovne knjige le del kučine, da bi na takšen način prikral prometni davek. Tudi Renko ni izstavljal računov za dejansko dobavljeni vino. Za prevoz je izstavljal račune le za tolkšne količine vina, kolikršne so gostilničarji vpisali v knjigo. S takšnim ravnanjem so hoteli Renko in gostilničarji prilkrajšati družbo za več milijonov dinarjev prometnega davka. Sedaj se bo moral skupati z gostilničarji zagovarjati za storjena dejanja.

ILIRSKA BISTRICA

Prejšnji mesec je bila v Ilirske Bistrici javna radijska oddaja, ki je bila posvečena 20. obljetnici vstaje. Oddajo sta pripravila Radio Koper in občinski odbor SZ DL na temo »Vse o našem kraju v zadnjih dvajsetih letih«. Pri oddaji so sodelovali Veseli planšarji, moški pevski zbor KUD Svoboda Ilirska Bistrica, solisti glasbene šole, kvartet hajriških bratov in recitarji. Tekmovale so tudi ekipe iz posameznih podjetij. O gospodarskem položaju v komuni kakor tudi o načrtih, ki jih imajo za prihodnost, o razvoju NOB na ilirsko-bistriškem področju, o razvoju sadjarstva v Brkinih so pojasnjevali Anton Dovanjan-Branko, Albin Kuret in inž. Ivan Kukovec.

Razgibano delo invalidov

Pred nedavnim izvoljeni novi odbor osnovne organizacije Zvezde vojaških vojnih invalidov v Portorožu je sklenil doseči še večji razmah tega društva, ki velja že vsa leta za eno najaktivnejših. Zadal si je vrsto nalog, med katerimi je na prvem mestu skrb za bolne invalide in za matere in vdove padlih borcev.

Ker organizacija nima zadostnih finančnih sredstev, je pripravila za soboto, 29. aprila, ob 20. uri družbeni večer v prostorih hotela »Istra« v Portorožu. Na sprednu je bil načen plesa in nekaterih šaljivih točk tudi bogat srečolov, za katerega so prispevala dobitke vsa večja podjetja v

BIHAC je prispeval 5. maja v Savono, od koder nadaljuje pot v Genovo, Leghorn, Neapelj in Benetke. **BLED** je 30. aprila odplul iz Kopra v New York, kamor prispe 16. maja. **BOHINJ** je prispeval 2. maja v Genovo, od koder nadaljuje pot v Neapelj, Palermo, Ploče, Reko, Benetke in prispe na Reko 15. maja.

BOVEC razklaida in naklada tovor v pristaniščih ZDA.

DUBROVNIK je 28. aprila priplula v Dugi Rat, kjer razklaida tovor.

GORNJAVA naklada tovor za Far East.

GORENJSKA je 2. maja priplula v Trst, od koder nadaljuje pot v Benetke in Reko.

KOROTAN je 30. aprila odplul iz ZDA proti Jugoslaviji.

LJUBLJANA je 29. aprila odplula iz Sibenika za Zdanov.

MARTIN KRPA je 7. maja priplula na Reko.

PIRAN je 2. maja odplula iz Sydney proti Italiji; kamor bo prispeval 27. maja.

POHORJE je 28. aprila odplula iz Los Angelesa in danes prispeva v Kanadu.

ROG bo 16. maja priplul v Aden.

TRBOVLJE je 6. maja prispeval iz Beyroutha v Pulu.

ZELENGORA prispeva jutri v Rotterdam.

POMORSTVO ST. 2/1961

Naslovna stran čez celo veliko osmerko foto v barvah: Naša ladja vkrcava pomaranče v neki grški luk. Mimo več strokovnih člankov omenjam predvsem naslednje: Svetovna trgovska mornarica v 1960. Pomorsko gospodarstvo LR Hrvatske. Reka in Trst v 1960. letu. Rekordni promet gruske lupe. Pomorski Kaleidoskop. Nova potniška ladja FRANCE. Bojne ladje in krizanke odstopajo mesto letalonosilkom in podmornicam. Pred XI. diplomatsko konferenco za pomorsko pravo. Raziskovanje morskega dna v zvezi elektrifikacijo kvarnerškega otoka. Iz našega in inozemskega pomorstva, ki med drugim obširno opisuje novi most čez Masleničko ždrilo na jadranski turistični magistrall. Pomorska pravna praksa. Pomorska kronika. Iz uprave pomorstva.

V slovenščini opisuje M. G. Pristanišče Koper v letu 1960. Hinko Wilfan. »Dvojčka sta otoka Cres in Lošinj, Viktor Pirnat pa ocenjuje knjižno delo Ernesta Adamiča »Otok Galebov.«

Kot običajno je tudi ta številka bogata na odličnih ilustracijah. V maju izide dvojna številka 3-4.

Revija izhaja na Reki, slovensko uredništvo ima v Ljubljani. Cena posamezne številke 100 din., letna naročna (12 zvezkov) 600 dinarjev.

V. P.

POSVET SADJARJEV

V Portorožu je bilo te dni na pobudo Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LRS trdnevno posvetovanje strokovnjakov za sadjarstvo. Več kot 160 udeležencev je podrobno razpravljalo o sedanjem stanju in o perspektivnem razvoju sadjarstva v Sloveniji glede na ugodne pogoje za gojenje določenih vrst sadja ob temeljitejšem izrabljaju mehanizacije.

kje so ladje

BIHAC je prispeval 5. maja v Savono, od koder nadaljuje pot v Genovo, Leghorn, Neapelj in Benetke.

BLED je 30. aprila odplul iz Kopra v New York, kamor prispe 16. maja.

BOHINJ je prispeval 2. maja v Genovo, od koder nadaljuje pot v Neapelj, Palermo, Ploče, Reko, Benetke in prispe na Reko 15. maja.

BOVEC razklaida in naklada tovor v pristaniščih ZDA.

DUBROVNIK je 28. aprila priplula v Dugi Rat, kjer razklaida tovor.

GORNJAVA naklada tovor za Far East.

GORENJSKA je 2. maja priplula v Trst, od koder nadaljuje pot v Benetke in Reko.

KOROTAN je 30. aprila odplul iz ZDA proti Jugoslaviji.

LJUBLJANA je 29. aprila odplula iz Sibenika za Zdanov.

MARTIN KRPA je 7. maja priplula na Reko.

PIRAN je 2. maja odplula iz Sydney proti Italiji; kamor bo prispeval 27. maja.

POHORJE je 28. aprila odplula iz Los Angelesa in danes prispeva v Kanadu.

ROG bo 16. maja priplul v Aden.

TRBOVLJE je 6. maja prispeval iz Beyroutha v Pulu.

ZELENGORA prispeva jutri v Rotterdam.

Živahno praznovanje

Že od samega praznika 20. obletnice ustanovitve OF 27. aprila je bilo nekako praznično razpoloženje v pričakovanju delavskega praznika 1. maja. Izola je bila ovita v rdeče transparente, zastave in slavoloke na glavnih cestah. Na večer pred praznikom je še godba, ki je korakala po ulicah, naznana praznično razpoloženje in v mraku je korakala številna povorka z lastavami, transparenti in baklami proti trgu JLA, kjer je o pomenu delavskega praznika govorila ljudska poslanka Tončka Banovec. V imenu italijanske narodne manjšine je govoril predsednik italijanskega kulturnega krožka Dario Scher. Pevski moški zbor »Delamaris« in pionirji italijanske šole so zapeli več koračnic in pesem se je razlegala po noči.

Kino

KOPER: 12., 13. in 14. maja jugoslovanski film KOSČEK MODREGA NEBA, 15. in 16. maja francoški film STRUP, 17. in 18. maja italijanski dokumentarni film ZELENA MAGIJA.

SKOFIJE: 13. maja italijanski barvni dokumentarni film ZELENA MAGIJA, 14. maja sovjetski film KRI-ZARKA VARJAG, 16. maja italijanski barvni film POLETNE ZGODE, 18. maja francoški film STRUP.

SMARJE: 13. maja sovjetski film KRI-ZARKA VARJAG, 14. maja italijanski barvni dokumentarni film ZELENA MAGIJA, 15. maja italijanski barvni film POLETNE ZGODE, 17. maja francoški film STRUP.

IZOLA: 12. maja sovjetski film KRI-ZARKA VARJAG, 13. in 14. maja italijanski film POLIKARPO, 15. in 16. maja italijanski dokumentarni film ZELENA MAGIJA, 17. in 18. maja italijanski barvni film POLETNE ZGODE.

PIRAN: 12. in 13. maja ameriški barvni film POSLEDNJA OBALA, 13. maja ob 22. uri in 14. maja ameriški barvni film DEZEVJE PRIHAJA, 14. maja ob 10. uri in 15. maja jugoslovanski barvni film KOČIJA SANJ, 16. maja ameriški barvni film DIVI KROKET IN RAZBOJNIKI.

PORTOROŽ: 12. maja jugoslovanski barvni film KOČIJA SANJ, 13. maja ameriški barvni film DEZEVJE PRIHAJA, 14. maja ameriški barvni film POSLEDNJA OBALA, 15. maja ameriški barvni film ZAKON DIVJINE. **SEŽANA:** 12. maja poljski film VLAK, 13. in 14. maja italijanski film EVROPA PONOČI, 16. in 17. maja jugoslovanski film KOČIJA SANJ, 18. maja jugoslovanski film AKCIJA.

ČESTITKA

V nedeljo, 30. aprila, je praznovala 63-letnico priljubljena, nekoč furmanska, a danes šoferska mamica Katarina Stegel, ki že trideset let v zadovoljstvu številnih stalnih in prehodnih gostov vodi znano gostilno Pri Katrici v Postojni. K življenjskemu jubileju ji iskreno čestitajo predvsem zadovoljni abonenti njene domače kuhinje.

Radio KOPER

POROCILA so vsak dan ob 7.30, 13.30 in 15.00.

GLASBA ZA DOBRO JUTRO je vsak dan ob 7.15, in 7.35.

NEDELJA, 14. maja: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Ob volitvah obratnih delavskih svetov — Začel se je odkup primicje — 8.30 Za dobro jutro vam bodo zadele in zalgrali... — 9.00 Naša reportaža: »Koper danes in jutri — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Maro Novosel — 13.30 Sosedni kraj in Ujdeje — 14.00 Glasba po željah — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Igrajo veliki revijski orkestri.

PONEDELJEK, 15. maja: 13.40 Odlokki iz oper — 14.30 Ponedeljkov športni pregled — 14.40 Frank Chakfield — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 16. maja: 13.40 V zabavnem ritmu — 14.00 S popvečkami doma in na tujem — 14.30 Sola in življenje: »Zaključek prvega dela pionirskih igrek — 14.50 Z revij mladinskimi zborov — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Tečaj italijanskega jezika — LIX. lekcija.

SREDA, 17. maja: 7.45 Tečaj italijanskega jezika — LIX. lekcija — 13.40 Igra, ansambel in orkester Bert Kampert — 14.00 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev — 14.30 Kulturni obzornik: Sole v novih pogojih na Gorškem — 14.40 Parada plošč — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje ženski kvartet »Večernica« iz Trsta.

TOREK, 16. maja: 13.40 V zabavnem ritmu — 14.00 S popvečkami doma in na tujem — 14.30 Sola in življenje: »Zaključek prvega dela pionirskih igrek — 14.50 Z revij mladinskimi zborov — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Tečaj italijanskega jezika — LIX. lekcija.

SREDA, 17. maja: 7.45 Tečaj italijanskega jezika — LIX. lekcija — 13.40 Igra, ansambel in orkester Bert Kampert — 14.00 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev — 14.30 Kulturni obzornik: Sole v novih pogojih na Gorškem — 14.40 Parada plošč — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje ženski kvartet »Večernica« iz Trsta.

ČETVERKA, 18. maja: 7.45 Tečaj italijanskega jezika — LIX. lekcija — 13.40 Igra, ansambel in orkester Bert Kampert — 14.00 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev — 14.30 Kulturni obzornik: Sole v novih pogojih na Gorškem — 14.40 Parada plošč — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje ženski kvartet »Večernica« iz Trsta.

ČETVERKA, 18. maja: 7.45 Tečaj italijanskega jezika — LIX. lekcija — 13.40 Igra, ansambel in orkester Bert Kampert — 14.00 Narodne pesmi in plesi iz raznih kraje

SLOVENSKO PRVENSTVO V KOŠARKI

Presečljiv uspeh Ilirske Bistrice

V tretjem kolu prvenstva Slovenije v košarki je uspel Ilirski Bistrica doseči dve izredno dragoceni točki. Na vročih tleh v Mostah v Ljubljani so zanesljivo zmagali in še narrej obdržali prvo (!) mesto v prvih republiški ligi. V ilustracijo naj povemo, da sta na tem igrišču v prvih dveh kolih izgubila znana prvoligaša

VELIK LETALSKI MITING BO V POSTOJNI 2. JULIJA

V počastitev 20. obletnice vstavlja bo 2. julija letos na športnem letališču v Rakitniku pri Postojni veliki letalski miting, ki ga bo v sodelovanju z Letalsko zvezo Jugoslavije in Slovenije ter vojnim letalstvom priredil postojanski Aeroklub.

Program mitinga je že sestavljen. Nastopili bodo modelarji, jadralci in piloti domačega kar kar tudi mnogih drugih slovenskih aeroklubov poleg njih pa še piloti JRV. V Postojni računajo, da si bo prireditve ogledalo veliko število gledalcev. Zadnji miting na tem športnem letališču je bil pred sedmimi leti.

OB TEDNU
POŽARNE VARNOSTI

Med 14. in 21. majem bomo po vsej državi organizirali Teden požarne varnosti, ki bo posvečen preventivni dejavnosti gasilske organizaciji. Zato ne bodo prostovoljna gasilska društva prikazala samo svoje strokovne usposobljenosti pri gašenju požarov z vajami ter notranje organizacijske dejavnosti, pač pa predvsem delo komisij za preventivno službo s požarnovarnostnimi pregledi podjetij, naselij, skladis, cestnoprometnih transportov blaga in s predavanji, razstavami, filmi med delovnimi kolektivi ter šolsko mladino. Namen teh predavanj bo razen vzgoje državljanov v požarnovarnostni tehnični tudi povečanje zanimanja, zlasti mladine in delovne inteligence za prostovoljno gasilstvo.

V koprskem okraju je razen 40 manjših prostovoljnih gasilskih društev po vseh in v industrijskih obrah se šest večjih gasilskih organizacij, in sicer v Kopru, Piranu, Izoli, Postojni, Ilirske Bistrici in Sežani. Posebno tem posveča Okrajna gasilska zveza kar največ pozornosti, da bi se tehnično in strokovno uspobile za uspešnejše intervencije pri gašenju požarov. Tudi nekatera manjša društva so v zadnjih letih lepo napredovala kljub velikim težavam pri nabavljanju opreme in orodja. Zato je nujno delo boli usmerjeno v preventivno in obvezevalno službo kot v operativno.

Lani smo zabeležili v našem okraju 156 požarov, od teh kar 68 zaradi malomarnosti in nepazljivosti, 29 zaradi gradbenih potencialnosti, vri desetih pa so bili povzročitelji otroci. Zaradi hitre intervencije, predvsem pa zaradi večje strokovne usposobljenosti prostovoljnih in poklicnih gasilcev je bila lani materialna škoda za 36 odstotkov manjša kot leta 1959, vendar še vedno velika, saj je znašala 34,668.202 dinarja. Največ škode je utrpel privatni sektor, in sicer skoraj 25 milijonov dinarjev predvsem zaradi malomarnosti in nepazljivosti.

V Tednu požarne varnosti bodo prikazani doseženi uspehi prostovoljnih gasilcev v minulem letu in ob tem bo potrebno začeti z odstranjevanjem vseh potencialnosti. Predvsem naj bo v tem tednu dan poudarek seznanjanju odgovornih oblastnih in družbeno političnih činiteljev ter državljanov s stanjem in stvarnimi potrebami gasilske službe in z njeno pomembno vlogo pri mobilizaciji sredstev in novih kadrov za bolj uspešno zaščito doberin ter objektov naše socialistične skupnosti.

Komandant gasilske brigade okraja Komar: Ivan Hribar

Branik iz Maribora in Medvode. Rezultat te izredno dramatične tekme je 35:25 (8:8). Kot v preteklem kolu je tudi to tekmo moreno slabo vreme.

V prvem polčasu ni uspelo nobeni ekipi igre prilagoditi mokri žogi in terenu. Rezultat 8:8 nam pove, da je ves polčas potekal v nervoznih in neuspehl poskusih doseči koš s težko žogo. Mnogo napak je bilo tudi v podajah.

V drugem polčasu je v igro vstopil Štemberger. Menjava se je pokazala za koristno in Ilirska Bistrica je takoj prešla v vodstvo. Rezultat drugega polčasa kaže očitno premoč in dobro igro gostov (27:17). Za Ilirska Bistrico

so v tej tekmi nastopili: Rajko Grlj, Mitko Grlj, Prosen, Šušter, Štemberger in Wallas. Vsi so enako zaslužni za lepo zmago.

KOTALKARSKA ŠOLA V POSTOJNI

Pri TVD Partizan Postojna so začeli v soboto s kotalkarsko šolo, ki bo enkrat tedensko na betonski plošči v Gregorčičevem drevooru. Kotalkarskemu instruktorju iz Ljubljane, ki bo vodil šolo, se je prvič priglasilo nad 20 mladih ljubiteljev te športne zvrsti. V propagandne namene bo Kotalkarska zveza Slovenije priredila v kratkem v Postojni kvalitetno kotalkarsko revijo. (ma)

Tekma velikega pomena

NK IZOLA: Lesjak, Gabrijelčič, Novak, Čendak, Bera, Sosič, Jerkovič, Cerne, Markežan, Muzeič, Kovačič, Babič. Trener Karadžič Tomo.

NK TABOR: Planinšček II, Stopar, Stoka, Sosič, Planinšček I, Kocijan, Rešeta, Uršič, Lazar, Meden, Kovačič, Cok. Trener Stolfa Rajko.

Glavni sodnik Livio iz Kopra, stranska sodnika Demšar in Urbančič.

Strelci: za NK Izola Cerne v 4. minutu, Muzeič v 21. minutu, Markežan v 65. minutu (enajstmetrovka) in Cerne v 87. minutu.

Za NK Tabor: avtograd Bere v 13. minutu.

Stanje kotov 12:2 za NK Izolo.

Gledalci 1200, vreme deževno in oblačno, teren blaten.

Srečanje dveh moštev z gornjega dela lestvice se je končalo s preprečljivo zmago NK Izole. Domačini so že

v 4. minutu prevzeli vodstvo. Gostje so nato izvedeli nekaj protinapadov in v 13. minutu izenačili. Stoka je se odločil za streli iz daljine 30 m, na žogo je startal Bera, a žoga se je nesrečno odbila v gol mimo presenečenega vratarja Lesjaka. Mostvo Izole je potem golu imelo rahlo premoč. V eni izmed akcij jim je uspelo povisati rezultat na 2:1 v 21. minutu, ko je Muzeič po lepem predložku Cerneta uspel presenetljivo nasprotnika.

V nadaljevanju igre je bilo občutiti premoč domačinov, ki so izvedli vristo kotov, ki pa so ostali nelzkoriščeni. Igra je postajala vse hitrejša in ostrejša. Sodnik Livio je moral izključiti igralca NK Tabor, ker je filzilno napadel igralca NK Izole Cerne. Z igralcem manj se je sežansno moštvo le s težavo branilo. Sosič je igral v kazenskem prostoru z roko in sodnik je prisodil najstropšo kazeno. Strelj je izvedel Markežan in povedel svoje moštvo v vodstvo 3:1.

Zelo dober je bil vratar Planinšček II, ki je svoje moštvo rešil še večje poraza. Pred koncem je Izola izvedla svoj 12. kot. Streljal je Jerkovič, žoga prestregel Cerne in v 87. minutu postavil končni rezultat.

Rezultat igre ustreza silam na igrišču, ki je bilo blatno in težko za igranje, kar je onemogočilo prikaz lepe igre. AGFA

STRELSTVO

V počastitev praznika dela je priredil strelski odbor v Piranu v Strelskem domu nagradno tekmovanje z zračno puško. Tekmovanja so se udeležile pionirske in mladinske ekipe iz Sečovelja, Portoroža in Pirana. Najboljše rezultate so dosegli člani strelske družine iz Pirana:

1. Ernest Lojo, mladinec,
2. Tatjana Sotlar, mladinka,
3. Elida Tullich, mladinka iz šole italijanske manjšine,
4. Jure Prester, pionir.

Občinski strelski odbor je podelil najuspešnejšim tekmovalcem praktična darila, ekipam in dveema tovarišema, ki sta mnogo pomogla za dvig strelskega športa v Piranu, pa diplome. S.F.

Moštvo Jesenice na čelu z Majdou Kraljevo je prvo osvojilo prehodni pokal Zavoda Postojnska jama.

Maščevanje

Kdo bi si mislil, da so lahko severnjaki tudi tako vročekrvni. Zgodilo se je v København na Danskem. V družini Andersen so bili prepriči zelo česti. Po ne-

Ob znamen alžirskem puču francoskih ultrasov je bilo nekaj dni tudi v sami Franciji zelo napeto stanje. Posebno v Parizu je De Gaullova vlada izvedla delno mobilizacijo mladih rekrutov in nekaj rezervistov. Poziv so prišli sredi noči in spravili so na noge prestrašene meščane. Na sliki je eden izmed njih, ki na mobiliz-

kem prepriči je bilo Friedrichu vsega zadost. Planil je na dvorišče, skočil na buldožer, ki je bil last njegovega tasta, in ga usmeril proti hiši svoje svakinje. Močni buldožer je montažno hišo dobesedno zravnal z zemljo. Te dni pa je bila sodna razprava, na kateri so vročekrvnega Friedricha odsodili, da mora plačati vso škodo, in sicer: za porušeno hišo, uničeno pohištvo, pokvarjeni buldožer in za dva litra in pol benzina, ki ga je bil porabil.

NE BI BILO ENOSTAVNO

Na velikanskem jezeru Shasta v Kaliforniji je pritrjena kovinska plošča s takšnim napisom: »Last vlade Združenih držav Amerike. Prepovedano odnesti!«

VAŽEN DOPRINOS

V članku o nekaterih kmetijskih problemih DR Nemčije piše vzhodnonemški časopis »Leipziger Volkszeitung« tudi tole: »Šoferji, ki prevajajo svinje, se morajo zavedati, da je vsaka svinja, ki jo uspešno transportirajo, pomemben doprinos k jačanju naše republike.«

SALOMONSKO

Neka ameriška tovarna, ki izdeluje pisalne stroje, dela veliko reklamo za najnovnejši došek svojega konstrukcijskega biroja — pisani stroj, ki ima razen tipk za vse črke in ločila ter druge znake tudi tipko za nečitljivo pakco. Ta znak je podoben črkli, vendar je tako zamiglen, da ga lahko imamo za katerokoli črk v abecedi. Kdor ne ve, kako se kakšna beseda piše (v angleščini to ni ravno enostavna stvar), udari meni niti tebi nica na tisto tipko in njegov ugled je rešen. Bralec pa naj si pak raztolmači kakor ve in zna.

SOFERSKA KONTROLA

Te dni se je pojavil na ameriškem trgu radar, ki more odkriti drugi radar. Ta novost je navdušila v prvi vrsti avtomobiliste — saj je moč radar montirati na vsak avtomobil. Konstruktor W. Wayten trdi, da njegov aparat že na 500 m »začuti« policijski radar za nadziranje hitrosti. Tedajci začnejo opazovati in tako opozarjati voznika, naj zmanjša brzina.

Magnetne lokomotive

V Veliki Britaniji delajo poskuse z lokomotivo, ki nima nobenega premikajočega se dela, razen koles. V poskusno lokomotivo so vgradili motor, ki je dolg približno 3 metre in visok približno 15 centimetrov. Razvija pogonsko moč 400 KS.

Pogonske naprave so razdeljene na dva dela, en del je v lokomotivi, drugi pa je montiran na tračnicu. Na lokomotivi je tuljava, skozi katero gre trofazni električni tok, na tračnicah pa so v dolžini razdalji zaporejene plošče iz aluminija ali kakega drugega dobrega prevodnika. Brž ko spuste v tuljavo električni tok, se spremeni magnet, ki privlačuje plošče na proggi. Plošče so nepremične, medtem ko je vlak premičen in tako samega sebe »vleče« naprej. Takšna lokomotiva ima mnogo prednosti pred navadnimi. Hitrejša je, kolesa se ji ne morejo vrneti na mestu, razen tega pa je tudi zavirjanje bolj zanesljivo. Ce se bodo poskusi obneneti, bodo uvedli takšne lokomotive tudi na londonski podzemski železnici.

UGANKA JE VENDARLE REŠENA

O zagonetnem nasmehu Leonardove Gioconde je bilo že nič koliko ugibanj. Zdaj pa je to uganko razvzel Picasso. Slavni slikar pravi, da mu je misel šinila povsem nepričakovano. »Revico je sram, da ima tako slabe zobe,« je rekел.

ISKRENO

Kdorkoli vsaj malo pozna ljudi, mora pritrdirti, da je največ resnice v tistih besedah, ki se nam zarečejo. Tako je bil pred nedavnim hočeš nočeš iskren tužil portugalski delegat pri Združenih narodih. Pred generalno skupščino je rekел: »Portugalska politika v Afriki se ni vse od 17. stoletja prav nič spremnila.«

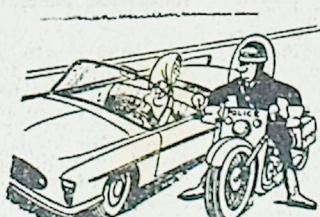
Na sliki desno je Zvi Tohar, kapetan izraelske varnostne službe, ki je v Argentini ugrabil Eichmann in ga prideljal ilegalno v Izrael, ko mu je bil poprej petnajst let za petami, in ga iskal po vsem svetu

Deklica na sliki je Colleen Hunt, devetnajstletna Avstralanka, ki je v Sidneju spoznala mladega Italijana iz Reggio Calabria, ki je pred tremi leti emigriral za delom v Avstralijo. Na smrt se je zaljubila vanj, vendar pa je njega zmagalo domotožje in se je vrnil v svojo Kalabrijo. Te dni pa je deklica po dveh letih, ker ga nikakor ni mogla pozabiti, prišla za njim in ga prav po sreči našla v Reggio Calabria, potem ko je vse svoje prihranke porabila za vožnjo

V STILU

Letošnjo jesen bodo začeli prodajati v Londonu posebno vrsto obarvanega premoga. Gospodinja bo lahko premog izbirala med več barvami, pač ustrezno barvi strehe, pod katero živi. Ce živi pod rdečo streho, bo kupila rdeči premog, ker daje dim rdeče barve; ce pa živi pod rumeno streho, se bo pač odločila za premog, ki daje rumen dim. Mogoče so tudi kombinacije, pišejo prospekti, ki že sedaj propagirajo to modno norostenila.

— Zakaj niste ustavili, ko sem vam zvijžgal?
— Oh, če bi moral ustaviti vsakemu, ki žvižga za meno...

VASILIJ ARDAMATSKI

2

GUDRI 11-17

VOHUNSKI ROMAN IZ II. SVETOVNE VOJNE

Te besede so Dementjova osupnile in z gremkobo je pomislil na leto enainštirideseto. Sunkoma ga je vprašal: »Kje ste bili leta 1941?«

Nemec se je zdrznil. Odgovoril mu je rezko, po vojaško:

»Brest, Minsk, Smolensk, Viazma. Tod sem preživel zimo in te zime so zrušile vse moje iluzije. Potem je postala ta vojna občutek dolžnosti, z eno besedo — služba. Delna zmaga, delen poraz. Kaže, da nas je vojna sreča pustila na cedilu.«

»Tudi sedaj je nekaj vaših divizij na našem ozemlju stisnjene v klešče in nočjo položiti orožja. Na kaj upajo?«

»Saj sem vam že rekel: služba. Ko bi bolje premislih, mi ne bi zastavili tega vprašanja.«

»Ste prepričani, da bi protinapad uspel?«

»Ne. Ta zgodbu mi je poznana, ker so to poskušali že v začetku. Sedaj pa govorim, da bi nas bilo treba po morju evakuirati in vrcati na obrambo Berlina.«

Dementjov je v hipu dojel važnost novice, vendar ga je vprašal na moč ravnodušno:

»Je to ugibanje ali povelje?«

»Mislim, da je povelje.«

Pred štabom je zatobil avtomobil in zaslišal se je grob in hripav bas, ki je veselo vprašal:

»Kje pa je ta zverina?«

Nemškega kapetana so odvedli v štab armade. Kakor hitro je avtomobil odpeljal, je kapetan Dementjov pozvonil svojemu neposrednemu načelniku polkovniku Dovgalevu; sporočil mu je novico o evakuaciji Nemcev iz okupirane področja.

»Da, že vemo. Hvala,« je rekel polkovnik.

Niti polkovnik Dovgalev niti kapetan Dementjov nista tedaj niti slutila, da se bosta zaradi te novice zjutraj še enkrat videla in da bo njun razgovor uvod v nove strani razburljivega vojaškega življenjepisa Dementjova.

Polkovnik Dovgalev se je sprehajal po svojem kabinetu in govoril. Pri oknu se je zaustavil in jel opazoval, kako se spodaj na dvorišču topi vlažni sneg na črner avtomobil. Mahoma se je obrnil, spregovoril in krenil proti nasprotnemu zidu. Že nekaj let je delal Dementjov s polkovnikom in je zato dobro poznal tega odločnega človeka, toda sedaj je opazil, da je bil Dovgalev vnešenirjen...

Dementjov je sedel v globokem naslonjaču in se počutil na moč neprjetno. Takšnega pohištva ni bil vajen in ni vedel, kaj naj počne z nogami, ki so mu postale mahoma predolge. To ga je spravljalo v slabu voljo, ker ni mogel zbrano slediti toku razgovora.

Dementjov je rad reševal zapletene naloge. Bil je obveščevalec in ta poklic ni bil brez tveganj. Toda ljubil je svoj poklic in bilo je povsem naravno, da je želel, da bi bilo delo čimbolj zanimivo. Za vsako nalogo, ki jo je dobil, je iskal rešitev zlagoma. Napravil si je svojo teorio, češ da najzahtevnejše naloge prinašajo tudi najboljše rezultate. To bi mogel potrditi s celo vrsto dokazov. Dementjova ni begala misel na smrt. Kot obveščevalec je preživel vojno brez najmanjše praske. Imel je dekle. Ime ji je bilo Tamara. Živila je v Podmoskovju. Spoznala sta se leta 1941. Bila je zima. Stanovala sta v isti hiši. Ves čas vojne ji je pisal pisma. Eno izmed njegovih zadnjih pisem se je končalo takole: »Še enkrat te prosim: nikar se ne vznemirjavaj. Hitler ni vsega predvidel. Pozabil je pripraviti kroglo za mojo osebo. Živim in še bom živel!«

Dementjovu je bila misel na smrt tuja in odvratna.

Ko je sedaj poslušal polkovnika Dovgaleva, je Dementjov spoznal vso resnost naloge, ki jo bo moral opraviti. Nenadoma je občutil znano vznemirjenost.

»Vedeti morate,« je dejal polkovnik, »da ni ta naloga niti najmanj podobna nalogam, kakršne ste reševali do slej. Ne boste šli v gozd ali močvirje, marveč v veliko pristaniško mesto. Tam boste morali delati nekaj tednov ali celo nekaj mesecev. Mesto je polno nemških oficirjev.«

»Bom živel vsaj kot gospod,« se je Dementjov na smehnil.

»Ne šalite se,« je zamrmral polkovnik. »Previdnost, Dementjov! Obvestila, s katerimi razpolagamo, govore o tem, da se je v mestu nabralo veliko gestapovcev, ki so zbežali iz Rige, Talina in Kaunasa. Ti gestapovci so iz razbitih vojaških enot in sedaj bi se radi pred svojimi starešinami izkazali. V mestu vsak dan zapirajo ljudi in jih streljajo. Dali vam bodo nekaj naslovov, toda niti eden teh naslovov ni povsem zanesljiv.«

»Torej nezanesljivi ljudje?« je Dementjov pozorno vprašal.

»Ne, ljudje so bili zanesljivi. Vso vojno so bili z nami. Mnogo so nam pomagali. Zdaj pa že dlje časa ne vemo o njih ničesar. Večina so Letonci, zvezgo z njimi smo vzpostavili največ zaradi letenskih partizanov. Zdaj je zveza prekinjena. Z eno besedo povedano: ko delamo načrt za operacijo, moramo upoštevati tudi variante, da so vse naše zvezne v mestu uničene. Ce pa so v redu, vendar ne more biti niti ena izmed njih naše stalno priběžališče, ker nočemo postaviti na kocko življenga teh ljudi. Enovzvezno lahko uporabljate nekaj dni, potem si pa sami napravite zanesljivo skrivališče. Na enem mestu je kamufliранa radijska postaja. To boste vzeli. Vnaprej pa vzdržujte z njimi zvezno samo tedaj, kadar bo neobhodno potrebno.«

»Ali ne bi bilo bolje, ko bi vzel radijsko postajo s seboj?«

»Ne, radijska postaja ni kot škatlica vžigalice. Če bi se pojavili s kovčkom v roki, bi bilo to več kakor sumljivo. Ce se v petih dneh ne boste javili, vam bomo na dočlen kraj vrgli radijsko postajo.«

»Kako bom prišel v N.?«

»Ponoči bomo bombardirali mesto in v tej zmedi boste odskočili s posebnega letala.«

»Kdaj?«

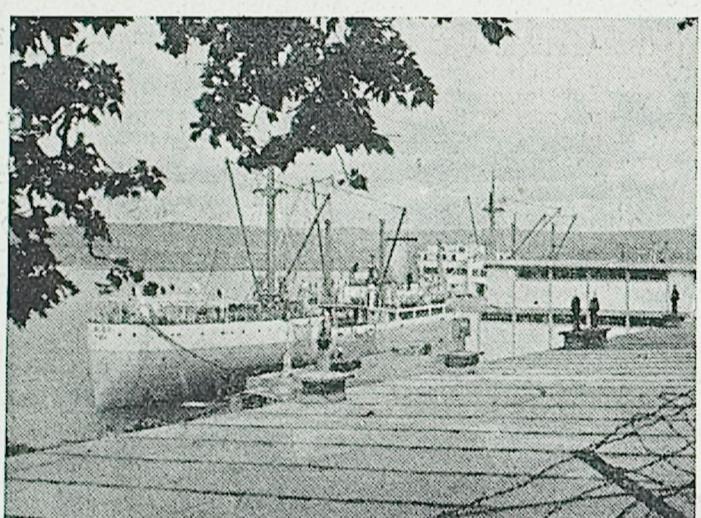
»Jutri ponoči.«

»Jutri...« Dementjov je polkovnika neverno pogledal. Dovgalev je stopil tik njega. Kapetan je vstal.

»Da... Jutri.«

SLOVENSKI JAZBEON

12. maj 1961 • ZADNJA STRAN • LETO X. — St. 20

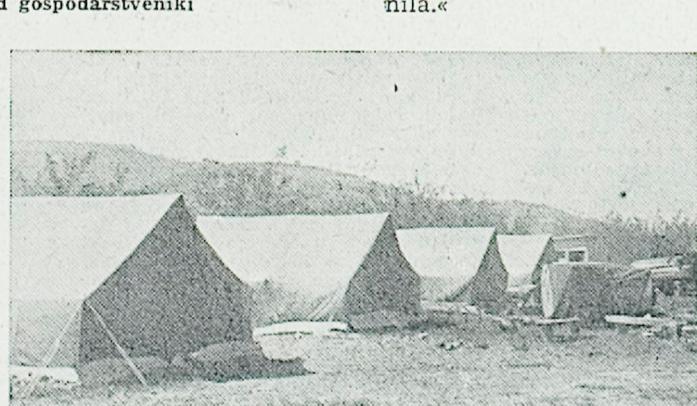
Za prvi maj so imeli še prav poseben praznik člani delovnega kolektiva mladega koprskega tovornega pristanišča, saj so prav tisti dni že izkisili blagodati povečane operativne obale, ki je zdaj dolga že nad 270 m in so bile hkrati prislonjene k njej kar tri cezoceanske ladje, med njimi m/l »BLED« piranske Slovenske plovilne. Podjetje Pristanišče Koper je tako širje zadržalo in se bo nova pridobite kmalu občutno poznala v realizzaciji večjega prometa in poslovanja nasloha. Hkrati gradijo obalo naprej in urejajo pristaniščne naprave, kar vse bolj širi glas o dobrih in hitrih storitvah našega pristanišča in podjetja širok po pomorski svetu in med gospodarstveniki

BON JOUR — BIBLIA

François Sagan je napisala nov roman, ki bo prišel v prodajo 15. junija. Naslov še ni znani, znana pa je vsebina, ki je na las podobna vsem temam, ki jih je mlada pisateljica doslej obravnavala: mož, žena in še nekdo tretji. Ob tej priložnosti je časopis »France-Soir« zapisal: »Saganova je kakor biblija — nove izdaje in starata tema.«

ZASKRBLJENI DON JUANI

Znani italijanski psiholog Galileo Martini je izjavil, da Italijani povzdujijo svoj eročni temperment le zaradi tega, ker slabí. »V kolikšni meri so Italijani eročno ogroženi, nam kaže dejstvo, da nas branijo le angleške zarjavljene device in nemške frklje, čeprav se tako ene kot druge razumejo na ljubezen, kakor se je razumel Napoleon na vesijske polete.«

Taborniki v strunjanski dolini? Ne, le Uprava za ceste v Ljubljani, tehnična sekacija Ajdovščina, ki je prevzela gradnjo ceste na odcep križišča v Strunjancu do novega invalidskega doma, si je pomagala s šotori, da bi dela hitreje napredovala. To je bila prva primer pri nas, da imajo gradbeni delavci takoj nenevadno bivališče v neposredni bližini delovišča. Uprava je najprej poskušala najti stanovanja za svoje delavce v okolici Strunjanca, vendar so šele v Bujah našli primerno stavbo za vseh 50 delavcev, kar bi pomenilo za podjetje ne le izgubo časa, ampak tudi visoke stroške za prevoze. Prav po zaslugu te domiselnosti rešitve bo asfaltirana cesta, dolga 1.000 metrov in široka 3 metri, lahko predčasno dograjena